

PRACOWNIA
KUCHAREK SZEŚĆ

Zamów on-line na
www.kuchareksześć.pl

Zamów telefonicznie
(22) 855 00 55

Alternatywy w natarciu

Czyt. str. 4

Legia górą,
ale głównie dołem...

NA LEGIA TO MY

ZYLETA JEST
ZAWSZE Z WAMI

Legia Warszawa

www.aztorin.com

FOTO ŁUKASZ GROCHAŁA

Czyt. str. 10

Powstanie 38 km buspasów

Czyt. str. 8

Wsparcie dla uczniów

Czyt. str. 6

POW też dla rowerów

Czyt. str. 4

Nie wszyscy święci idą do nieba...

wodu „Obroza” Okręgu Warszawskiego – pod pseudonimem Radwan III. Oczywiście, trafiwszy do szpitala w Laskach, nie miał szans, żeby się spotkać w Powstaniu z moim tatą, walczącym w Śródmieściu „Rebusem”.

Odwójce bohaterów wilanowskiej mszy beatyfikacyjnej napisał już obszernie na łamach poprzedniego numeru „Passy” prof. Marian Drozdowski, historyk szczególnie wyuczony na wysokie cechy moralne i patriotyzm naszych rodaków. W symbolicznym uświęceniu matki Elżbiety Róży Czackiej i kardynała Wyszyńskiego, zwanego jak najśluszniej Prymasem Tysiąclecia, wyraża się niewątpliwy podziw dla dokonania tych dwojga. Inna sprawa, że wymagane przy tym procesie dokonanie jakowś cudów jest już chyba archaizmem, z którym wypadłoby jak najszybciej zerwać, bo usilne udowodnienie cudotwórstwa niejednokrotnie bardziej ośmiesza kandydatów na świętych niż wywyższa.

Wtrakcie mszy w Świątyni Opatrzności Bożej już nie tyle ośmieszeniem, ile poniżeniem i jakby odarciem z należnego dostojństwa było zaanżelowanie do całego ceremoniału biskupa pomocniczego warszawskiego Piotra Jareckiego, któremu powierzono odczytanie homilii kardynała Semeraro w polskiej wersji. Jarecki wprawdzie nigdy nie okazał się aż tak wielkim pijakiem jak ordynariusz elbląski Andrzej Śliwiński, który prowadząc auto pod wpływem alkoholu spowodował zderzenie w sumie trzech pojazdów oraz obrażenia dorosłego i dziecka, niemniej warszawiak parę lat temu też dał sobie nieźle w palnik i mając 2,6 promila alkoholu

MEDYCZNY WOŁONTARIAT, PIERWSZY KROK DO BEATYFIKACJI?

we krwi, wałnął bodajże toyotą w latarnię. Śliwińskiego skazano na 1,5 roku za kratami w zawieszeniu i pozbawiono po części funkcji kościelnych. Umarł w niesławie. Jarecki za bardzo po alkoholowej wpadce nie ucierpiał i po krótkim wygnaniu odzyskał poprzednią pozycję. Należy nie tylko do najmłodszych, lecz również do najinteligentniejszych kapłanów w Polsce. Z ramienia episkopatu zajmował się między innymi kontaktami z Unią Europejską. Mimo to uważam, że wyeksponowano go na powrót w niefortunnym momencie.

Czy ojciec dziecka obecnego na mszy beatyfikacyjnej mógłby wskazać swojej pociesze Jareckiego, informując, że to czołowy pijak episkopatu? Krótko mówiąc, Kościół popełnił kolejny błąd promocyjny, przywracając człowiekowi będącemu faktycznie przestępcą – rangę autorytetu moralnego. A przecież mógłby go zostawić w spokoju jako doktora nauk, żeby jeszcze bardziej pogłębiał wiedzę w zaciszu kościelnych bibliotek. Bo chyba nie ma sensu utrzymywanie na świeczniku kapłanów potężnie skompromitowanych, takich jak nieświętej

bynajmniej pamięci arcybiskupa Józefa Wesołowski, pedofil rozmiłowany w homoseksualnych orgiach na Dominikanie.

Msza beatyfikacyjna stała się też okazją, by zaprezentować się nam na powrót niedawny minister zdrowia Łukasz Szumowski, który przez jednych uważany był za zbawcę narodu w walce z pandemią koronawirusa, przez innych zaś za hochsztaplera, który wykorzystując swoją pozycję polityczną, dorobił się niezbyt uczciwym sposobem fortuny. Czy ta gorsza

opinia ma cokolwiek wspólnego z prawdą, nie potrafię powiedzieć, ale pojawienie się Szumowskiego w skromnej roli wolontariusza medycznego było pi-arówym majstersztykiem. No bo za to już chyba pretensji doń mieć do doktora nie można. Zwłaszcza że doktorat Szumowski obronił w Instytucie Kardiologii... im. Prymasa Tysiąclecia Kardynała Stefana Wyszyńskiego...

Piszę te refleksje na tle społeczno-religijnym, bo to i czas taki nadszedł, że znowu trwa dyskusja na temat potrzeby wychowywania młodzieży w katolickiej wierze. W dobie Internetu i łatwości podróżowania po świecie jednakże chyba nie bardzo już wypada przymuszać dzieciarnię do tkwienia w jednym tylko odłamie chrześcijaństwa. Lepiej może dokładnie przypomnieć, że cała historia papieństwa jest czymś niesłychanie brudnym i nieco trzeźwiej spojrzeć na sprawę wiary, która powinna być swobodnym wyborem każdego człowieka, a nie przymusową indoktrynacją. Niemiecki filozof Georg Christoph Lichtenberg (1742 – 1799) wypowiedział swego czasu wielce znaczące zdanie: „Dziękuję Bogu, że stworzył mnie ateistą”. Dobrze, że to już był ten okres, iż nie uznano owego zdania za bluźnierstwo i nie żądano spalania bluźniercy na stosie. Ten sam filozof zauważył też: „Czyż nie jest to dziwne, że ludzie tak chętnie walczą o religię, a tak niechętnie żyją zgodnie z jej przepisami?” Może ta uwaga trafiłaby ministrowi edukacji i nauki Przemysławowi Czarnekowi do przekonania.

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

WOŁONTARIAT
PRACOWNICZY

Sprzątając Ursynów sprzątamy świat

Razem posprzątamy Ursynów.
Włączamy się w coroczną akcję „Sprzątanie Świata”.
W akcji wezmą udział pracownicy Urzędu, radni oraz mieszkańcy.

19 września, niedziela
w godzinach 13.00-16.00

Kiedy?

Gdzie?

Park
Polskich
Wynalazców

Park
Przy Bażantarni
(część wschodnia)

Las Kabacki
od strony
ul. Moczyłdowskiej

Wszyscy, którzy włączą się do akcji otrzymają od Urzędu gadzety promocyjne. Urząd Dzielnicy Ursynów zapewnia worki i rękawice oraz odbiór śmieci.
Akcja ma na celu pobudzenie i zwiększenie świadomości ekologicznej społeczności.

URSYNOW.UM.WARSZAWA.PL

warszawa.ursynow

Prawo i my ALIMENTY NA EKSMALŻONKA

Rozwiodłem się 12 lat temu. Rozwód orzeczono z mojej wyłącznej winy, a w wyroku przyznano mojej byłej małżonce alimenty. W chwili rozwodu miałem własny warsztat samochodowy, kilka nieruchomości – można powiedzieć, że byłem całkiem zamożną osobą. Niestety lata bieżą i w tej chwili jestem na emeryturze. Warsztat przekazałem synowi, nieruchomości w większości córce, a sam miałem dwa zawały, jestem po wypadku i koszty mojego leczenia są ogromne. Moja była małżonka całe życie uważała że to jestem od utrzymywania rodziny, a ona od pracy w domu. Nawet gdy dzieci pozakładały własne rodziny to nadal zajmowała się domem i nigdy pracy zawodowej nie podjęła. Z tego co mi wiadomo niedawno wzięła ślub kościelny, żyje z bogatym mężczyzną i nadal nie pracuje. Była małżonka jest młodsza ode mnie o 15 lat. Czy jest możliwość abym mógł dłużej nie płacić jej alimentów.

Zgodnie z art. 60 § 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczyniać się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku. Co więcej małżonkowi, któremu została przypisana wyłączna wina za rozpad pożycia małżeńskiego nie przysługują alimenty.

Gdy obarczony obowiązkiem alimentacyjnym jest wyłącznie winnym rozkładu pożycia jego obowiązek alimentacyjny wygasa w zasadzie tylko w dwóch przypadkach:

- w razie śmierci jednej z rozwiedzionych stron,
- w razie ponownego małżeństwa uprawnionego do alimentów – przy czym zawarcie ponownego małżeństwa tylko wyznaniowego np. tylko w obrządku katolickim czy prawosławnym, nie jest traktowane jako zawarcie ponownego małżeństwa.

Pozostawanie przez małżonka uprawnionego do alimentów w długoletnim konkubinacie nie powoduje wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Podobnie zawarcie związku małżeńskiego jedynie wyznaniowego.

Zobowiązany do alimentów może starać się uchylić od obowiązku alimentacyjnego jeśli obowiązek ten jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, np. jeżeli jego dochody znacząco obniżyły się, a sytuacja majątkowa małżonka uprawnionego do alimentów jest korzystna, albo jeżeli zwiększyły się potrzeby życiowe zobowiązanego do alimentacji z uwagi na chorobę. Oczywiście wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego może stwierdzić tylko sąd powszechny stosownym orzeczeniem. Orzeczenie takie sąd wydaje na skutek złożenia przez małżonka zobowiązanego do alimentacji pozwu o stwierdzenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Innym i być może bardziej skutecznym rozwiązaniem będzie złożenie do Sądu powszechnego pozwu o obniżenie alimentów z uwagi na zmianę sytuacji majątkowej jednego bądź obojgu byłych małżonków.

Należy pamiętać, że zgodnie z art. 130 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwodzie wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych małżonka uprawnionego do alimentacji.

Magdalena Rogalska - radca prawny

Autorka prowadzi indywidualną Kancelarię Radcy Prawnego na Ursynowie

Zajmujesz się rodzicami...?
Opiekujesz się bliskim...?
mężem, żoną, inną osobą starszą...?
Jesteś zmęczony i przeciążony ?

zapraszamy na spotkania

GRUPY WSPARCIA

dla nieformalnych opiekunów osób starszych

Udział w spotkaniach pozwoli na odreagowanie stresu
związanego z opieką, przezwyciężenie poczucia niezrozumienia,
zniechęcenia czy osamotnienia, a także będzie okazją do uzyskania
przydatnych informacji i skorzystania z doświadczenia
innych osób w podobnej sytuacji życiowej.

dodatkowe informacje i zapisy:
tel. 792 890 810

UDZIAŁ JEST BEZPŁATNY

Projekt "Blisko Bliskich - Punkt informacji i wsparcia
dla nieformalnych opiekunów osób niesamodzielnych 60+"
jest finansowany ze środków m.st.Warszawa.

Stowarzyszenie
Syntonia

**ŚWIATOWY DZIEŃ
CHOROBY ALZHEIMERA**

21.09.2021 - wtorek

Stowarzyszenie
Syntonia

**ZAPRASZA NA BEZPŁATNE
WYKŁADY I KONSULTACJE**

- "Choroba Alzheimer, demencja, otępienie
- co warto wiedzieć ?"
- "Dieta dla mózgu - wsparcie żywieniowe
w profilaktyce zaburzeń pamięci"
- Konsultacje indywidualne nt. problemów z pamięcią
- Badanie pamięci

**Mokotowskie Centrum Integracji Mieszkańców
ul. Woronicza 44 a**

informacje i zapisy: tel.792 890 810

Projekt Senior blisko Siebie-Mokotów 2021
jest współfinansowany ze środków
m.st. Warszawy Dzielnicy Mokotów

ZARZĄD SPÓŁDZIELNI BUDOWLANO-MIESZKANIOWEJ STOKŁOSY
z siedzibą przy ul. Jastrzębowskiego 22 w Warszawie

OGLASZA

PRZETARG NIEOGRANICZONY DWUETAPOWY
na uzyskanie pierwszeństwa do zawarcia umowy przyrzeczenia zawarcia umowy o ustanowieniu
odrębnej własności lokali mieszkalnych
zgodnie z poniższym zestawieniem:

L.p.	Adres	Powierzchnia użytkowa	Liczba pokoi	Piętro	Rok budowy	Stan	Pomieszczenia przynależne	Wadium (zł)	Kwota wywoławcza (zł)
1.	Związku Walki Młodych 6/62	34,60 m ²	1	Parter	1981	Wyremontowany	5,28 m ²	31.800,00	319 033,20
2.	Zamiany 18/42	46,20 m ²	2	II	1980	Wyremontowany	3,28 m ²	38.500,00	386 033,20
3.	Wokalna 8/62	61,80 m ²	2	IV	1979	Wyremontowany	1,87 m ²	55.200,00	553 033,20
4.	Bacewiczówny 4/30	42,40 m ²	2	III	1979	Do remontu	2,69 m ²	34.700,00	348 033,20
5.	Koncertowa 10/35	36,40 m ²	1	VII	1977	Do remontu	2,10 m ²	30.400,00	305 033,20
6.	Bacewiczówny 2/43	48,70m ²	2	III	1979	Wyremontowany	1,85 m ²	42.700,00	428 033,20
7.	Związku Walki Młodych 13/1	32,80 m ²	1	Parter	1980	Niski standard	5,15 m ²	26.000,00	261 033,20
8.	Związku Walki Młodych 4/71	47,50 m ²	2	VIII	1980	Dobry	3,40 m ²	47.100,00	472 033,20
9.	Bacewiczówny 1/9	42,40 m ²	2	IV	1979	Dobry	2,55 m ²	44.100,00	442 033,20
10.	Związku Walki Młodych 15/76	59,40 m ²	3	I	1980	Niski standard	3,10 m ²	56.100,00	562 033,20

Wadium należy wpłacić w terminie do dnia 7.10.2021 r. przelewem na rachunek bankowy Spółdzielni:
SANTANDER BANK POLSKA S.A. nr 30 1090 1056 0000 0001 4369 1134

Oferty wraz z deklaracją przystąpienia do przetargu i dowodem wpłaty wadium, należy składać w biurze
SBM STOKŁOSY przy ul. Jastrzębowskiego 22 w Warszawie **do dnia 7.10.2021 r. do godz. 16:00** w zamkniętych
kopertach z napisem „Przetarg na uzyskanie pierwszeństwa do zawarcia umowy przyrzeczenia zawarcia umowy
o ustanowieniu odrębnej własności lokalu mieszkalnego przy ul. ... w Warszawie”.

Oferty zostaną otwarte w dniu 11.10.2021 r. (Etap 1).

Przetarg ustny (aukcja – Etap 2) odbędzie się w Sali Konferencyjnej SBM STOKŁOSY
przy ul. Jastrzębowskiego 22 w Warszawie w dniu 11.10.2021 r. godz. 12:00.

Oferent związany jest ofertą przez okres **120 dni liczonych od dnia złożenia oferty.**

Każdy zainteresowany może zapoznać się z Regulaminem i Specyfikacją przetargu na stronie internetowej
Spółdzielni www.stoklosy.com.pl lub w biurze Spółdzielni w pok. 114, 115.

Informacje o lokalu mieszkalnym i warunkach przetargu można uzyskać telefonicznie **022 545 30 35/**
022 545 30 61 lub w biurze Spółdzielni przy ul. Jastrzębowskiego 22 pok. 114, 115, w godzinach pracy oraz na
stronie internetowej www.stoklosy.com.pl

Oględzin lokali mieszkalnych można dokonać w dniach: **30.09.2021 (czwartek) w godz. 9:00 - 15:30** oraz
4.10.2021 r. (poniedziałek) w godz. 9:00 – 17:30 (po wcześniejszym kontakcie telefonicznym).

Zgodnie z Regulaminem przetargu Zarząd zastrzega sobie prawo odwołania przetargu do chwili otwarcia ofert
lub zamknięcia przetargu bez wyboru którejkolwiek z ofert.

Administratorem danych osobowych oferentów jest Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa STOKŁOSY
z siedzibą w Warszawie przy ul. Jastrzębowskiego 22, KRS 0000010235.

Pełna informacja o przetwarzaniu danych osobowych znajduje się na stronie internetowej www.stoklosy.com.pl.

Będiesz wiedzieć, gdzie wycinka

Już od przyszłego roku wszystkie miejskie jednostki będą mieć obowiązującą wycinkę drzew i jej przyczynach. Standard Informowania o Wycince Drzew zapewni mieszkańcom łatwiejszy dostęp do rzetelnej informacji.

Pierwszy z 7 standardów stołecznej Karty Praw Drzew został właśnie przyjęty zarządzeniem prezydenta m.st. Warszawa.

Powszechna, kompleksowa informacja na temat usuwania drzew oraz nasadzeń kompensacyjnych jest jednym z istotnych elementów nowoczesnego systemu zarządzania zielenią na terenie stolicy.

– Warszawa to pierwsze miasto w Polsce, które wypracowało jednolite standardy zarządza-

nia miejską zielenią. Karta Praw Drzew i towarzyszące jej dokumenty ujednolicią zasady przeglądu i pielęgnacji drzew, wypracowane i stosowane z powodzeniem od kilku lat przez Zarząd Zieleni. Teraz będą obowiązywać wszystkie jednostki miejskie i urzędy dzielnic. Jako pierwszy przyjęliśmy standard informowania o wycinkach, by mieszkańcy mieli dostęp do transparentnej informacji o losie każdego miejskiego drzewa – mówi Justyna Glusman, dyrektorka koordynatorka ds. zrównoważonego rozwoju i zieleni m.st. Warszawa.

Karta Praw Drzew i towarzyszące jej 7 standardów podkreślają istotną rolę drzew w mieście i potrzebę ich ochrony, a także regulują ingerencję w stołeczną zieleni. Zawierają zasady pie-

legnacji i poprawy warunków życia drzew, instrukcję kontrolowania ich stanu zdrowotnego oraz precyzują warunki ich ochrony podczas procesów inwestycyjnych. Dokumenty obejmują ponadto zasady tworzenia i pielęgnacji zieleni niskiej dostosowane do postępujących zmian klimatycznych. Pierwszy z przyjętych standardów ujednolici sposób informowania o zamiarze i powodach usunięcia drzewa, pozostałe będą stopniowo wprowadzane w kolejnych miesiącach.

– Jednolity standard informowania o działaniach podejmowanych przez jednostki organizacyjne m.st. Warszawy i dzielnice, związanych z wycinkami drzew jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców, które wynikają z ich zaangażowania i po-

czucia współodpowiedzialności za warszawską zieleni. Zasady ujęte w standardzie oparte zostały na dobrych praktykach Zarządu Zieleni, który od ponad dwóch lat otwarcie informuje o koniecznych wycinkach drzew. Spotyka się to z pozytywnym odbiorem mieszkańców i buduje zaufanie do naszych działań. Przyjęty standard to efekt współpracy naszych specjalistów z Biurem Ochrony Środowiska – mówi Aleksandra Majda-Butkiewicz, dyrektorka Zarządu Zieleni m.st. Warszawy.

Dokument zawiera zasady postępowania dotyczące informowania mieszkańców o zamiarze wycinki i jej przyczynach. Obowiązkowo najważniejsze dokumenty dotyczące wycinek – wnioski o usunięcie drzewa wraz z uzasadnieniem oraz decyzje

właściwych organów – będą dostępne online, w serwisie mapowym miasta, w zakładce Wiem o Wycince (www.mapa.um.warszawa.pl/zieleni/wow). Standard określa także zasady oznakowania drzew w formie jednolitych tabliczek oraz warunki przeprowadzania spotkań informacyjnych z mieszkańcami, którzy nie będą musieli szukać informacji w poszczególnych urzędach. Biuro Ochrony Środowiska m.st. Warszawy będzie dysponować

bazą danych o wycinkach przeprowadzanych na terenach miejskich, niezależnie od tego, który organ wyda na nie zgodę.

Zasady dotyczące informowania mieszkańców o zamiarze wycinki i jej przyczynach będą obowiązywać miejskie jednostki od 1 stycznia 2022 roku. Standard Informowania o Wycinkach Drzew nie dotyczy terenów, na których prowadzona jest planowa gospodarka leśna oraz zgłoszeń osób fizycznych.

Park Polskich Wynalazców zaprasza!

W niedzielę, 19 września, zapraszamy mieszkańców Ursynowa do Parku Polskich Wynalazców.

W godz. 13.00-16.00 pracownicy Urzędu Dzielnicy Ursynów będą czekali – w okolicach wejścia do parku od strony ul. Grzegorzewskiej - na wszystkich, którzy chcą obejrzeć wizualizację lub zadać pytania dotyczące tej inwestycji. Tego samego dnia odbędzie się też akcja „Sprzątając Ursynów, sprzątamy świat!”

- Niedzielny spacer może być świetną okazją, aby obejrzeć wizualizacje i porozmawiać z urzędnikami na temat zaplanowanych w parku prac. Pokażemy, jak to miejsce będzie wyglądać już za 2 lata. Jestem przekonany, że dzięki dotychczasowemu zaangażowaniu mieszkańców, radnych, projektantów i urzędników będzie to jedno z najciekawszych miejsc na Ursynowie - mówi zastępca burmistrza Ursynowa, Bartosz Dominiak.

Najważniejszym założeniem jest zachowanie naturalnego charakteru miejsca, ale także podkreślenie indywidualności i niepowtarzalności tego miejsca. Zastosowane zostaną naturalne i funkcjonalne materiały oraz wykonane liczne nowe nasadzenia drzew i krzewów. Pojawią się także tematyczne rozwiązania związane z polskimi wynalazcami. Koncepcja powstała po konsultacjach z mieszkańcami.

Kolejnym zaplanowanym krokiem jest ogłoszenie przetargu na budowę parku. Zgodnie z harmonogramem tego zadania inwestycyjnego, prace mają zostać zakończone wiosną 2023 roku. Szacowany koszt całej inwestycji to niespełna 5 mln zł. Milion złotych urząd pozyskał od samorządu województwa, a ponad 2 mln zł z byłego Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska.

Ratujmy drzewo przy KEN 105

Historię topoli przy KEN 105 rozpoczyna prośba o naprawienie chodnika, którą Spółdzielnia „Jary” skierowała do ZDM.

Chodnik przy tym drzewie był mocno pofałdowany przez rozrastający się system korzeniowy wierzby. Zarząd Dróg Miejskich postanowił pójść na skróty i zamiast zastanowić się w jaki sposób naprawić chodnik nie wycinając drzewa, postanowił za pośrednictwem Zarządu Zieleni zwrócić się do Marszałka Województwa Mazowieckiego o zgody na wycinkę tego drzewa.

Marszałek Województwa wydał zgodę na wycinkę zdrowego drzewa. Radni Polski 2050 Magdalena Rogozińska i Paweł Lenarczyk podjęli działania, aby uratować topole przy al. KEN 105 przed wycięciem.

- Zaniepokoiło nas, że zdrowe drzewo może zostać wycięte. Z rozmów ze specjalistami wiem, że w takich sytuacjach stosuje się specjalne rozwiązania, które pozwalają uratować drzewo. Zastanawiam się tylko dlaczego za-

interesowane strony poszły po linii najmniejszego oporu. Radna Magdalena Rogozińska napisała w tej sprawie interpelację, ja zaś interweniowałem u koordynator ds. zieleni pani Justyny Glusman. Poprosiłem także Prezesa Spółdzielni „Jary” o wsparcie naszych działań. Dziś dostałem informację ze Spółdzielni, że wystosowała ona pismo do Zarządu Zieleni o naprawienie chodnika w taki sposób, aby zachować topole. Moim zdaniem jest to w pełni wykonalne – powiedział radny Paweł Lenarczyk z Polski 2050.

Z informacji jakie posiadamy wynika, że wycinka została tymczasowo wstrzymana do czasu ponownego przeanalizowania sposobu na pozostawienie drzewa i naprawę chodnika. Do sprawy włączyły się również władze Dzielnicy Ursynów.

POW również dla rowerów

Ogłoszono przetarg na uzupełnienie sieci tras rowerowych wzdłuż ulicy Płaskowickiej. Nowe odcinki zostaną połączone z odcinkami dróg rowerowych powstającymi w ramach budowy ursynowskiego odcinka trasy S2.

Miejska inwestycja ma wypełnić lukę w projekcie realizowanym przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad. Na całym odcinku powstało już 26,8 km infrastruktury dla rowerów, a kolejne 5,6 km czeka jeszcze na otwarcie tunelu. Dopiero wówczas możliwe będzie oddanie do użytku nowej infrastruktury, będącej

dziś formalnie nadal placem budowy.

Dla zachowania ciągłości trasy rowerowej, łączącej Ursynów z Wilanowem i Wawrem, potrzebny jest brakujący fragment wzdłuż ul. Płaskowickiej. Właśnie ogłoszono przetarg na budowę dwukierunkowej drogi dla rowerów po południowej stronie tej ulicy na ok. kilometrowym odcinku od ul. Pileckiego do al. Komisji Edukacji Narodowej. Oferty można składać do 27 września. Wybrany wykonawca będzie miał na realizację zadania 70 dni od momentu podpisania umowy.

Realizacja ostatniego brakującego fragmentu, czyli od al.

KEN do zakresu prac GDDKiA na wysokości ul. Cynamonowej, jest wstępnie planowana na przyszły rok. Przewidywany zakres robót jest tam większy i obejmuje również budowę ronda u zbiegu z ul. Lanciego. Zarząd Dróg Miejskich ma na ten cel zarezerwowane finansowanie, środki zostały przyznane przez radnych i zapisane w Wieloletniej Perspektywie Finansowej.

W ten sposób uzyskana zostanie ciągłość trasy rowerowej wzdłuż trasy S2 od Ursynowa aż po Wawer, na długości ponad 17 kilometrów w linii prostej. Mieszkańcy wskazali to zadanie jako ważne, oddając w ramach budżetu obywatelskiego ponad 13,5 tysiąca głosów na pomysł obejmujący m.in. budowę właśnie tych fragmentów na Ursynowie.

Z kolei na drugim końcu powstającego odcinka trasy ekspresowej od kilku tygodni działa Urząd Dzielnicy Wilanów. W lipcu rozpoczęła się tam budowa przedłużenia ul. Branickiego tak, aby połączyć ją z obwodnicą. Projekt objął również budowę drogi dla rowerów po północnej stronie jezdni oraz dodatkowego przejścia dla pieszych i przejazdu rowerowego na wysokości ul. Branickiego 18. **zdm.waw.pl**

Otwarcie Ursynowskiego Centrum Kultury „Alternatywy”

Już w ten weekend otwarte zostanie Ursynowskie Centrum Kultury „Alternatywy”. W programie między innymi koncerty Płomienia 81, Ani Rusowicz, Krzysztofa Zalewskiego, a także przedstawienia Teatru Baj i Teatru Syrena. Wstęp na wszystkie wydarzenia jest bezpłatny.

Ursynów to warszawka kolebka rapu. W programie inauguracji „Alternatyw” nie mogło więc zabraknąć koncertu ikony gatunku – duetu Płomień 81, którego członkowie, Pezet i Onar, wielokrotnie podkreślali swoje ursynowskie korzenie. Koncert rozpocznie się w piątek o godzinie 20.

Bajki i muzyka popularna

Następnego dnia, 18 września, Ursynowskie Centrum Kultury „Alternatywy” zaprasza na występy gwiazd muzyki popularnej. O 18.00 wystąpi czerpiąca z bigbitu Ania Rusowicz, a o 19.30 na

znalazły się utwory z filmów i bajek dla dzieci. Po koncercie wystąpi Teatr Pantomimy Mim z przedstawieniem „Pan i Pani O!”. Ostatni dzień weekendu otwarcia „Alternatyw” upłynie pod znakiem sztuki teatralnej.

19 września o 11.00 Teatr Baj wystawi w sali kameralnej spektakl dla dzieci „Kto rozzmieszy pechowego nosorożca”, a wieczorem, o 18.00, zespół Teatru Syrena zagra na scenie teatralno-koncertowej przebojowe przedstawienie muzyczne „Rodzina Addamsów”. Bezpłatne wejściówki na oba spektakle będzie można pobrać 18 września, podczas dnia otwartej.

Kultura na miarę XXI wieku

Budowa budynku rozpoczęła się w trzecim kwartale 2017, a dobiegła końca w lipcu 2020 roku. Powierzchnia całkowita tego czterokondygnacyjnego budynku równa się ponad 6 tys. metrów kwadratowych, a użytkowa ponad 3 tys. me-

scenie pojawi się największy zwycięzca ostatniej gali Fryderyków – energetyczny i elektryzujący Krzysztof Zalewski.

18 września z kolei także dzień otwarty w „Alternatywach”. Start o 12.00 na scenie przed wejściem głównym. O tej godzinie w salach edukacyjnych UCK „Alternatywy” rozpoczną się zajęcia próbne – będą one przedsmakiem oferty, z którą ruszy od początku października. O 13.00 UCK „Alternatywy” zaprasza do specjalnych namiotów edukacyjnych przed wejściem głównym, w których odbędą się zajęcia naukowe, cyrkowe, rękodzieła i wiele innych. Z kolei o 14.00 na scenie tuż obok wejścia głównego rozpocznie się koncert „Bajkowe piosenki”, w programie, którego

taków kwadratowych. Biuro BeMM Architekti jest autorem projektu architektonicznego obiektu, a firma budowlana Moris Polska jest generalnym wykonawcą. Niedaleko znajdują się gmach Ratusza Ursynowa, kompleks mieszkalny Imielin 5 i osiedle Gemini I.

Powierzchnia użytkowa budynku to 3500 metrów kwadratowych. Składają się na nią: parter budynku to hol wejściowy z galerią, klubem muzycznym, szatnie, sala widowiskowa i garderoby. Drugie i trzecie piętro zajmuje zespół sal dydaktycznych. W obiekcie mieści się też sala widowiskowa na 350 osób oraz scena z pełną technologią sceniczną. Koszt realizacji inwestycji to prawie 21,4 mln zł. **Piotr Celej**

Szpital Południowy działa sprawnie

wano coraz większą liczbę pacjentów, 26 marca 2021 r. minister zdrowia, na wniosek wojewody mazowieckiego, wydał decyzję o odebraniu Warszawie placówki. Na podstawie tej decyzji kierowanie szpitalem powierzono rządowej pełnomocnik oraz zawieszono dotychczasowe władze placówki. Powodem do wprowadzenia rządowego komisarza była rzekoma niewystarczająca współpraca m.st. Warszawy z rządem przy uruchomieniu kolejnych łóżek covidowych.

Już kilka dni później (2 kwietnia 2021 r.) Warszawa zaskarżyła tę decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Ponadto władze miasta wielokrotnie apelowały do Ministerstwa Zdrowia o zwrot Szpitala Południowego.

29 lipca 2021 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny ogłasza wyrok, że decyzja ministra zdrowia o wprowadzeniu do Szpitala Południowego rządowego komisarza była wydana z rażącym naruszeniem prawa. Po miażdżącym wyroku WSA Warszawa wystąpiła o zwrot Szpitala Południowego.

Aktualnie, po przejęciu zarządzania placówką przez Warszawę, podejmowane są działania w celu jak najszybszego uporządkowania sytuacji w Szpitalu Południowym i niezbędnego przygotowania do czwartej fali epidemii.

Szpital Południowy to inwestycja wyczekiwana od lat przez mieszkańców południowych dzielnic Warszawy i sąsiadujących gmin ościennych.

Budowa szpitala rozpoczęła się w grudniu 2016 r. W 2020 r., w związku z trwającą pandemią, władze miasta porozumiały się z Konstantym Radziwiłem, wojewodą mazowieckim i wspólnie podjęły decyzję, że placówka zostanie oddana do użytku jako tzw. tymczasowy szpital covidowy.

W celu jak najszybszego uruchomienia placówki do leczenia osób zakażonych koronawirusem, prace przy budowie szpitala zostały przyspieszone o blisko pół roku. Warszawa przeznaczyła na budowę Szpitala Południowego niemal 400 mln zł.

Pierwsi pacjenci z potwierdzonym wynikiem COVID-19 trafili do szpitala w połowie lutego 2021 r.

Po zakończeniu pandemii Warszawa planowała uruchomić w Szpitalu Południowym m.in. oddziały ginekologiczno-położniczy, chirurgii urazowej i ortopedii, chirurgii ogólnej, internę z pododdziałem kardiologicznym. W placówce miały się również znaleźć nowoczesne laboratorium, apteka, nocna i świąteczna opieka zdrowotna oraz przychodnia przyszpitalna. W Szpitalu Południowym będzie działał też system ratownictwa medycznego z SOR oraz własnym lądowiskiem dla helikopterów.

W momencie kiedy w szpitalu tymczasowym tworzono kolejne łóżka covidowe i przyjmo-

Masz starszych rodziców...?
Twój bliski...ma problemy z pamięcią? ...demencję?
ch.Alzheimera itp.? ...jest niesamodzielny,
choruje, przeszedł udar?
Opiekujesz się mężem, żoną, inną bliską osobą starszą...?
zapraszamy do

PUNKTU INFORMACJI I WSPARCIA dla opiekunów nieformalnych osób starszych

- informacje i porady specjalistów • szkolenia (czynności opiekuńczo-pielęgnacyjne, pierwsza pomoc w nagłych wypadkach)
- konsultacje psychologiczne • grupa wsparcia dla rodzin i bliskich

nasza pomoc jest bezpłatna

ZADZWOŃ:

792 810 180 / 792 810 820

codziennie: 18:00-22:00

poniedziałki: 9:00-14:00

wtorki i środy: 9:00-13:00

NAPISZ:

wsparcieopiekunow@gmail.com

Projekt Blisko Bliskich - Punkt informacji i wsparcia dla nieformalnych opiekunów osób niesamodzielnych 60+ jest finansowany ze środków m.st.Warszawa.

Stowarzyszenie
Syntonia

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznowola
ul. Gminna 60

Lesznowola, 14.09.2021 r.

RUP.6721.1.5.2020.OB(34)

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Nowa Wola (obszar przy ul. Krasickiego)

Na podstawie art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.) w związku z art. 46 pkt 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.) oraz uchwałą Rady Gminy Lesznowola Nr 341/XXIX/2020 z dnia 29 października 2020 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębu Nowa Wola (obszar przy ul. Krasickiego) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w dniach od **27.09.2021 r. do 22.10.2021 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola w godzinach **od 8³⁰ do 15³⁰**, na stronie internetowej Urzędu Gminy Lesznowola w zakładce Gospodarka Przestrzenna oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

W związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną, dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się **w dniu 21.10.2021 r. w formie online w aplikacji Microsoft Teams o godz. 16³⁰**. Zgłoszenia uczestników przyjmowane będą na adres e-mail: rup@lesznowola.pl **do dnia 21.10.2021 r. do godz. 12⁰⁰**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi do wyłożonego projektu planu należy składać na piśmie do Wójta Gminy Lesznowola z podaniem imienia i nazwiska lub jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczeniem nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 08.11.2021 r.**

Organem właściwym do rozpatrzenia powyższych wymienionych uwag jest Wójt Gminy Lesznowola.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznowola
ul. Gminna 60

Lesznowola, 14.09.2021 r.

RUP.6721.1.5.2021.KG(33)

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębów: Marysin i Wólka Kosowska, zatwierdzonego uchwałą Nr 266/XXIV/2020 z dnia 21 maja 2020 r. (obszar położony pomiędzy ul. Zdrowotną a ul. Żurawinową)

Na podstawie art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 741 ze zm.) w związku z art. 46 pkt 1 i art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.) oraz uchwałą Rady Gminy Lesznowola Nr 394/XXXVI/2021 z dnia 25 marca 2021 r. zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznowola dla części obrębów: Marysin i Wólka Kosowska, zatwierdzonego uchwałą Nr 266/XXIV/2020 z dnia 21 maja 2020 r. (obszar położony pomiędzy ul. Zdrowotną a ul. Żurawinową) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w dniach od **27.09.2021 r. do 22.10.2021 r.** w siedzibie Urzędu Gminy Lesznowola w godzinach **od 8³⁰ do 15³⁰**, na stronie internetowej Urzędu Gminy Lesznowola w zakładce Gospodarka Przestrzenna oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

W związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną, dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się **w dniu 12.10.2021 r. w formie online w aplikacji Microsoft Teams o godz. 16³⁰**. Zgłoszenia uczestników przyjmowane będą na adres e-mail: rup@lesznowola.pl **do dnia 12.10.2021 r. do godz. 12⁰⁰**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, każdy kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi. Uwagi do wyłożonego projektu planu należy składać na piśmie do Wójta Gminy Lesznowola z podaniem imienia i nazwiska lub jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczeniem nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 08.11.2021 r.**

Organem właściwym do rozpatrzenia powyższych wymienionych uwag jest Wójt Gminy Lesznowola.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

STOMATOLOGIA Z NFZ

leczenie specjalistyczne, ogólnostomatologiczne, protetyka

Al. KEN 98, lok U-30

607 626 748

www.stomatologia-ken98.pl

STOMATOLOGIA

- stomatologia zachowawcza dorośli i dzieci
- protetyka
- ortodoncja
- chirurgia - implanty
- protezy natychmiastowe
- ekspresowe naprawy protez
- leczenie kanałowe pod mikroskopem
- pantomogram

KAL-DENT

PEŁNY ZAKRES

ul. Miklaszewskiego 9

☎ (22) 641 22 77,

☎ (22) 446 55 91

ul. Pileckiego 132

☎ (22) 894 58 68

• RTG

www.kaldent.pl

UMOWA z NFZ PROTETYKA
ORTODONCJA na NFZ
LECZENIE

pon.-pt. 9-19, sob. 9-13

KARTA STAŁEGO PACJENTA - BONIFIKATY

Bazarek ma takie same prawa jak inni

Od dwóch tygodni Bazarek Na Dołku prowadzi konsultacje społeczne dotyczące targowiska nad Południową Obwodnicą Warszawy. W dyskusji wokół tych konsultacji pojawia się czasem postulat, by Bazarek związał się kompletnie pod koniec dnia i nie pozostawiał po sobie śladu. To ja pytam: a czemu nie może się w ten sam sposób zwinąć np. każdy inny sklep?

Bo ma infrastrukturę? My też! Bazarek nie będzie „przepraszal, że żyje”. Więcej, już za chwilę uruchomimy kolejny dzień regularnego handlu – i to będzie środa!

Postulat „lotnego bazarku” zgłasza znikomy procent mieszkańców, ale jest on w tej grupie normą. Nie przeczę, bo sami to pokazujemy na naszej stronie na Facebooku – w wielu europejskich stolicach takie uliczne bazarki funkcjonują bardzo dobrze. W dzień handel, a po południu wszystko niknie. No może nie wszystko, wystarczy przyjrzeć się ulicznym targowiskom w Rzymie, ale jedno jest charakterystyczne – nikt nie ma pretensji o utrudnienia, bo wszyscy kupują, a pomimo tego niezmiennie pojawia się teza o „strasznych bała-

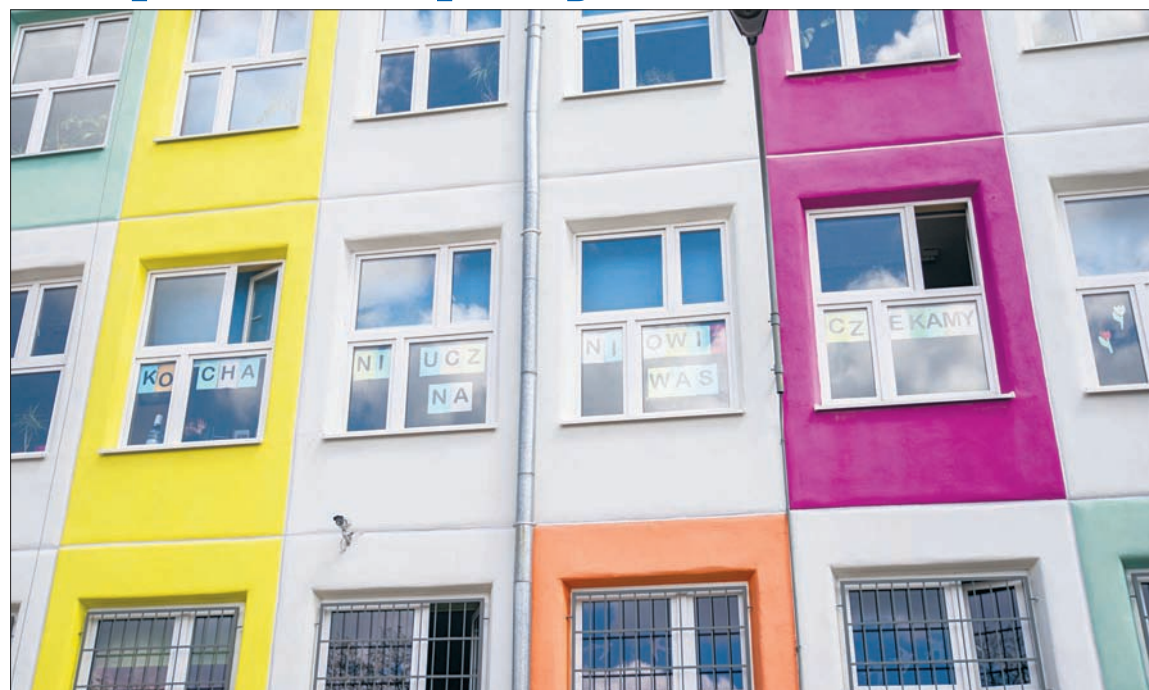

ganie po dniu targowym” oraz „rozjeżdżonych trawnikach”. Kosmicznie też „z pewnością” odwiedzają Ziemię, mimo że nie ma na to dowodów! Bazarek tonie w zieleni i gdyby ją rozjeżdżał, to po tylu latach byłyby jednak jakieś szokujące ślady? Tak czy siak, nie zamierzamy przeproszać za to, że jesteśmy. Bo jesteśmy z woli klientów – mieszkańców Ursynowa.

Właśnie dla mieszkańców uruchamiamy środę jako kolejny, poza sobotą i niedzielą, dzień regularnego handlu na Bazarze Na Dołku. Tak zdecydowali urzysynowianie, bo w tej sprawie również odbyły się konsultacje społeczne, które organizowaliśmy. Nie dziwi, że ludzie chcą robić u nas zakupy nie tylko raz na tydzień. W końcu marchewka, wierzbowina czy miód w sklepach są codziennie i jakoś nikt nie postuluje, by nie handlowały w tygodniu. Nie ma też żadnego powodu, by Bazarek Na Dołku traktować jako przedsięwzięcie handlowe mniej ważne dla klientów, niż każde inne w naszej dzielnicy. Mamy takie same prawa, a raczej nasi klienci je mają. Tak więc zapraszamy już niedługo także w środę!

Piotr Karczewski
Bazarek Na Dołku

Wsparcie specjalistów dla warszawskich uczniów

Po dłuższej nieobecności dzieci i młodzież wróciły do szkół. W trudnym pandemicznym okresie wszyscy warszawscy uczniowie mogą liczyć na wsparcie psychologiczne i pomoc specjalistów.

– Jak alarmują specjaliści, kryzysy psychiczne dzieci i młodzieży to palący problem ostatnich lat, który znacząco nasiliła pandemia. Dlatego stale rozbudowujemy ofertę specjalistycznej pomocy dla młodych warszawiaków – mówi Rafał Trzaskowski, prezydent m.st. Warszawy. – System wsparcia, który zapewniamy obejmuje pomoc w szkołach, sieć poradni psychologiczno-pedagogicznych, dostęp do specjalistów w miejskich podmiotach leczniczych. Organizowaliśmy również szkolenia dla rodziców na temat walki z depresją u dzieci i nastolatków – dodaje prezydent.

Opieka specjalistów w miejskich szkołach

– W trosce o warszawskich uczniów podejmujemy szereg działań, aby dzieci i młodzież jak najlepiej czuły się w szkole i byli w niej bezpieczni. Dlatego w każdej miejskiej szkole zapewniamy opiekę psychologa lub pedagoga, a w aż 88 proc. szkół podstawowych i 68 proc. szkół ponadpodstawowych dzieci i młodzież mogą liczyć zarówno na opiekę psychologiczną, jak i pedagogiczną – informuje Renata Kaznowska, zastępca prezydenta m.st. Warszawy. Jednocześnie, w zależności od potrzeb w stołecznych szkołach zatrudnia się również innych specjalistów – logopedów, terapeutów pedagogicznych oraz reedukatorów.

Warszawa ma też rozbudowany system poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego – w ubiegłym roku szkolnym 2019/2020 w stolicy działało 28 poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym 4 specjalistyczne. Uczniowie mogą liczyć na pomoc specjalistów zatrudnionych w poradniach tj. psychologów (diagnostów, psychoterapeutów – indywidualnych i rodzinnych oraz trenerów umiejętności psychologicznych), pedagogów (diagnostów, specjalistów terapii pedagogicz-

nej), terapeutów SI, logopedów oraz pedagogów specjalnych. Specjaliści diagnozują i wspierają rozwój dzieci i młodzieży, ich możliwości i potrzeby, pomagają w efektywnym uczeniu się, uczą jak rozwiązywać konflikty i problemy. Wspierają też rodziców i nauczycieli w ich działaniach wychowawczych i edukacyjnych.

Uczniowie z problemami psychicznymi mają możliwość terapii i kontynuowania nauki w czasie hospitalizacji w trzech miejskich szkołach zorganizowanych w szpitalach.

Zadzwoń – pomożemy

W Warszawie działają również specjalistyczne poradnie specjalistyczne, które są ściśle ukierunkowane na konkretne problemy uczniów:

- TOP diagnozuje dzieci z zaburzeniami analizatorami wzroku i słuchu, afazją, jakającą się, prowadzi też ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy OKRO – w ramach specjalistycznej poradni TOP działa też Młodzieżowy Telefon Zaufania (pod numerem telefonu 667 147 738);

- Uniwersytet dla Rodziców (dla rodziców wychowujących dzieci z trudnościami w zachowaniu);

- OPTA (dla dzieci i rodzin zagrożonych alkoholizmem);

- MOP (zaburzenia okresu dojrzewania, m.in. anoreksja i bulimia).

- Zachęcam młodzież do kontaktu, warto poszukać pomocy czy po prostu porozmawiać, dla poprawy samopoczucia, wspólnie poszukać rozwiązania kłopotów. Nasi specjaliści – psycholodzy, pedagodzy, socjolodzy oraz liczni wolontariusze czekają – dodaje wiceprezydent Kaznowska.

Liczne programy i specjalne granty

Warszawa rozszerza ofertę poradni, ogłaszając liczne konkursy i finansując granty na innowacyjne programy.

W tym roku są to programy dotyczące zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym, wsparcia psychologicznego dzieci i rodziców w przypadku podejrzenia o wy-

korzystywanie seksualne oraz promocji zdrowia psychicznego.

Dodatkowo w ramach tegorocznej już 12. edycji grantów realizowanych jest 15 projektów z 13 poradni psychologiczno-pedagogicznych, na łączną kwotę blisko 60 tys. zł.

Warszawska Sieć Pomocy Dzieciom

Miejskie poradnie psychologiczno-pedagogiczne działają aktywnie w Warszawskiej Sieci Pomocy Dzieciom, która udziela pomocy dzieciom zagrożonym wykorzystywaniem seksualnym. Jej działania koncentrują się na ochronie najmłodszych i zminimalizowaniu konsekwencji, jakie niesie ze sobą doświadczenie przemocy.

W ramach sieci - dzieci i ich rodziny - są wspierane przez specjalistów z 23 poradni psychologiczno-pedagogicznych prowadzonych przez m.st. Warszawy, z 3 organizacji pozarządowych oraz z Centrum Neuropsychiatrii Dzieci i Młodzieży w Józefowie. Jednostką koordynującą działania jest Fundacja „Dajemy Dzieciom Siłę”.

Specjalistyczne Punkty Konsultacyjne

Dodatkowym wsparciem dla miejskich szkół są też Specjalistyczne Punkty Konsultacyjne znajdujące się w pięciu młodzieżowych ośrodkach socjoterapii oraz siedmiu placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie Warszawy.

Placówki rozwiązują problemy wychowawcze dzieci i młodzieży, oferują bezpłatną pomoc nauczycielom, wychowawcom, rodzicom, kuratorom sądowym i pracownikom socjalnym we wszelkich sytuacjach związanych z niedostosowaniem społecznym, trudnościami adaptacyjnymi, uzależnieniami, używaniem lub eksperymentowaniem z substancjami psychoaktywnymi, nieprzestrzeganiem norm społecznych, buntem, agresją, czy fobiami szkolnymi uczniów. A dyżurujący w nich specjaliści udzielają rocznie ponad 1000 indywidualnych porad i konsultacji.

Od 2009 r. w stolicy działa też grupa interwencji kryzysowych (powołana

zarządzeniem prezydenta), którzy udzielają pomocy pokrzywdzonym i rozwiązują konflikty w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych prowadzonych przez miasto. W jej skład wchodzi przedstawiciel miejskiego Biura Edukacji oraz psycholog i pedagog, specjalizujący się w szybkim i skutecznym uruchamianiu procedur kryzysowych.

Szkolenia dla nauczycieli

Wychowawców i szkolnych pedagogów aktywnie wspiera Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń (WCIES). W jego ofercie znajdują się liczne kursy doskonalące, seminaria, warsztaty, konsultacje i inne formy doskonalenia - ukierunkowane na bezpieczeństwo psychiczne i fizyczne warszawskich uczniów i wychowanków. Realizowane są także szkolenia w zakresie profilaktyki problemów zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży (w tym depresji).

W tym roku szkolnym zaplanowano szkolenia, konferencje i kursy doskonalące dotyczące m.in.: wsparcia psychologicznego uczniów i edukacji zdrowotnej, diagnozowania potrzeb uczniów oraz dostosowania procesu kształcenia i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiednio do zdiagnozowanych potrzeb, doskonalenia kompetencji metodycznych psychologów i pedagogów szkolnych oraz nauczycieli szkół specjalnych.

Opieka psychologiczna w przychodniach

W ramach systemu opieki psychologicznej dla dzieci i młodzieży, w Warszawie działają również ośrodki środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej. Placówki zapewniają szybki kontakt ze specjalistami oraz wsparcie dla dzieci i młodzieży oferowane przez psychologów, psychoterapeutów, terapeutów środowiskowych. Ośrodki oferują m.in. porady psychologiczne i diagnostyczne, sesje psychoterapii (indywidualnej, rodzinnej, grupowej), wizyty i porady. Przykładem takiej placówki jest Centrum TOGO prowadzone przez Warszawski Szpital dla Dzieci. Ośrodek posiada oddziały na Białołęce (w poradni przy ul. Przykaszarowej 16) oraz w Śródmieściu (al. Wywolenia 6). Opieką TOGO są objęte dzieci i młodzież do 21. roku życia oraz ich rodziny i opiekunowie prawni.

W miejskiej przychodni w Ursusie przy ul. Sosnkowskiego 18 funkcjonuje całonocny oddział opieki psychologiczno-psychoterapeutycznej oraz psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży. Młodzi pacjenci mogą skorzystać z leczenia oraz rehabilitacji; oddział udziela również konsultacji edukacyjnych dla ich rodzin.

W warszawskich podmiotach leczniczych od lat funkcjonują również poradnie zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży m.in. na Żoliborzu, Ursynowie, Pradze-Południe.

Środowiskowe centra

Latem tego roku, dzięki wsparciu unijnemu oraz dotacjom z miasta, Szpital Wolski uruchomił Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży z terenu dzielnicy

Wola. W ciągu najbliższych dwóch lat ośrodek zapewni pomoc dla blisko 2 tys. młodych pacjentów i ich rodzin.

Kolejne 5 tys. dzieci i młodzieży z Ochoty, Śródmieścia i Ursusa, będzie miało możliwość skorzystania z drugiego Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży, prowadzonego w partnerstwie przez Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Ochota. Projekt pn. „Po zdrowie razem”, finansowany ze środków unijnych, oferuje usługi szybkiej interwencji psychologicznej, zlokalizowanej najbliżej miejsca zamieszkania młodego pacjenta.

W obu centrach proces zdrowienia dzieci i młodzieży będzie opierał się na kompleksowej opiece medycznej, ale również na indywidualnym wsparciu społecznym i stałym kontakcie z pacjentami.

Ruszyły szczepienia

W szkołach ruszyły szczepienia uczniów od 12 roku życia. W akcję mocno zaangażowały się także warszawskie placówki. Do tej pory w stolicy zaszczepiły się już ponad 72 tysiące dzieci w wieku od 12 do 18 lat, a do akcji szczepień w szkołach zgłosiło się kilka tysięcy uczniów.

W tym roku naukę zdalną zastąpiło nauczanie w trybie stacjonarnym. Tym bardziej istotne jest więc zaszczepienie jak największej liczby osób, w tym uczniów. Do akcji mogą zgłaszać się wszystkie warszawskie szkoły – publiczne i niepubliczne.

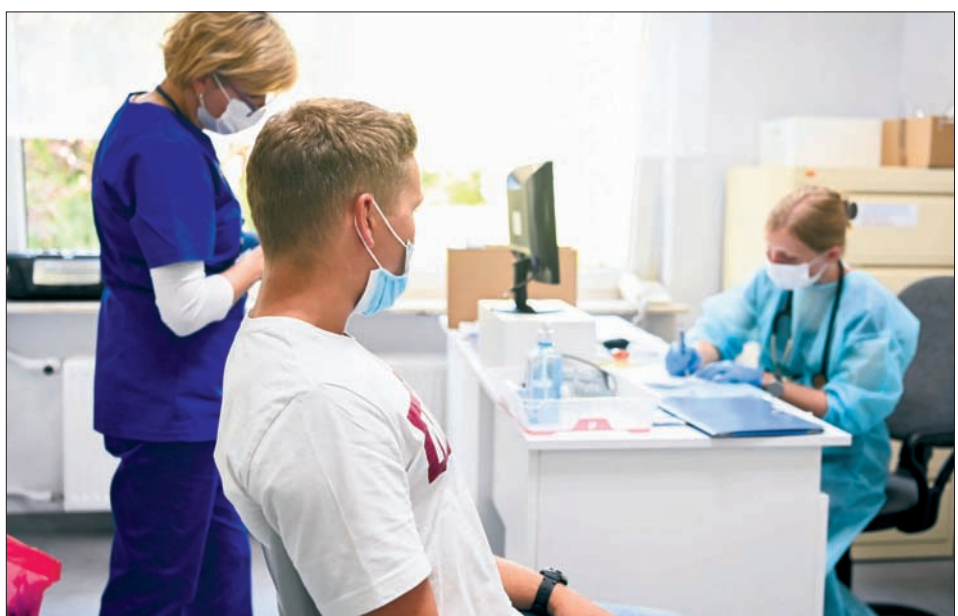
– Musimy być przygotowani na czwartą falę pandemii, dlatego rozpoczęliśmy kolejny etap walki z COVID-19. W warszawskich szkołach organizujemy akcję szczepień dla uczniów w wieku 12-18 lat. Co ważne, razem z dziećmi zaszczepić mogą się też rodzice i nauczyciele – mówi Rafał Trzaskowski, prezydent m.st. Warszawy. – Szczepimy się, od tego zależy bezpieczeństwo i zdrowie nasze i naszych bliskich – dodaje.

Szczepienia – w zależności od liczby chętnych – organizowane są na terenie samych szkół lub w punktach szczepień. Pilotażowo akcję prowadzono wcześniej na terenie Woli.

– Zgodnie z wytycznymi polskiego rządu, szczepienia uczniów w wieku 12-18 lat mają być prowadzone od dzisiaj przez najbliższy tydzień. Zapewniamy jednak, że w Warszawie – w przypadku dalszego zainteresowania ze strony uczniów czy rodziców – akcja będzie przedłużona – mówi Renata Kaznowska, wiceprezydent m.st. Warszawy.

Do tej pory w Warszawie przeciwko koronawirusowi zaszczepiło się 1,2 mln osób. W stolicy funkcjonuje łącznie 77 punktów, w których można otrzymać dawkę szczepionki przeciw COVID-19. Nadal działają też punkty weekendowe: w Parku Wodnym Moczydło, Centrum Nauki Kopernik, w warszawskim ogrodzie zoologicznym i przy Skwerze Hoovera. Przez cały tydzień, w godz. 8.00-20.00 działa również miejski punkt szczepień pod Pałacem Kultury i Nauki, gdzie można także odpłatnie wykonać testy na obecność COVID-19.

Marzena Wojewódzka

Co spakować dziecku do szkoły?

W tym roku w szkolnych ławkach zasiadło ponad 4,5 mln polskich uczniów. Dzieci spędzają w szkole większą część dnia, omijając często przez to drugie śniadanie oraz obiad. Ich młode organizmy potrzebują jednak odpowiedniej ilości kalorii i istotnych składników odżywczych, aby skupić się na zajęciach i dysponować energią do aktywnego spędzania czasu.

Jeśli rodzice nie chcą, aby ich dziecko w trakcie szkolnej przerwy przegryzało chipsy lub batoniki, muszą zadbać o przygotowanie dla nich domowych, zdrowych przekąsek do szkoły. Co warto spakować do plecaka ucznia na drugie śniadanie i lunch?

Jakich składników odżywczych potrzebuje organizm młodego ucznia?

Podstawą diety każdego człowieka jest białko, a także węglowodany, ale najlepiej te złożone, a nie proste, których źródłem są słodkie przekąski. W jadłospisie małego ucznia nie powinno zabraknąć więc nabiału, czyli między innymi mleka, jajek, białego sera czy mięs. Bardzo istotną rolę odgrywają także dodające energii węglowodany, których źródłem jest na przykład pieczywo. Nie wolno bagatelizować również znaczenia kwasów tłuszczowych, niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania układu nerwowego. Dieta ucznia powinna obfitować także w świeże warzywa i owoce, będące źródłem błonnika, witamin i minerałów.

Jak dopilnować, aby dziecko zdrowo odżywiało się w szkole?

Jeśli rodzic da dziecku pieniądze na zakup jedzenia do szkoły, ten prawdopodobnie wyda je na słodkie batoniki, słone chipsy lub innego typu szybkie przekąski pełne soli, cukru i niezdrowych tłuszczu. Warto więc poświęcić nieco więcej czasu i przygotować zdrowe przekąski do szkoły samodzielnie. Jest to najlepszy sposób, aby mieć pewność, że dziecko zje w trakcie przerwy wartościowy posiłek. Przemycenie zdrowej żywności do diety małego człowieka nie jest jednak najłatwiejszym zadaniem, dlatego rodzic musi wykazać się pewnym sprytem. Co powinno zadowolić dziecko i opiekuna?

Dzieci uwielbiają popcorn, ponieważ kojarzą im się z kinem, festynami i różnego typu imprezami pod gołym niebem. Warto wiedzieć, że jest on nie tylko smaczny, ale również zdrowy - zawiera błonnik, polifenole i dużą ilość manganu, który wspomaga budowę kości.

Popcorn leżący na sklepowych półkach jest jednak pełen tłuszczu, soli i innych dodatków, dlatego zamiast sięgać po gotowe uprażone ziarna, lepiej przygotować popcorn w domu. Specjalna maszynka, do prażenia ziaren kukurydzy (np. od Ariete z linii Partytime) pozwoli przygotować beztłuszczowy popcorn o obniżonej kaloryczności. Jeśli nie dodamy do niego również soli, będzie to niezwykle zdrowa przekąska, którą można objadać się niemal bez ograniczeń.

Świeży, chrupiący popcorn po wystudzeniu należy spakować dziecku do szczelnego pojemniczka, aby zachował swój smak, aromat i przyjemną chrupkość.

Naleśniki to bardzo proste w przygotowaniu danie, które można podać na wiele sposobów. Słone naleśniki bazują na cieście bez cukru. W ich wnętrzu zawią się na przykład farsz z mięsa drobiowego z dodatkiem warzyw lub farsz jajeczny z grzybami - w obu przypadkach posiłek dostarczy dziecku pożądanej ilości cennego białka. Z kolei naleśniki na słodko pozwolą przemycić do diety ucznia przede wszystkim owoce oraz bardzo wartościowe orzechy, pełne witamin, minerałów i nienasyconych kwasów tłuszczowych.

Podstawowe ciasto do naleśników rodzic może przygotować szybko przy pomocy miksera planetarnego marki Ariete z linii Vintage. Wystarczy wrzucić do jego misy mleko, mąkę, jajka, wodę, odrobinę oleju lub roztopionego masła oraz sól lub cukier. Urządzenie samo bardzo dokładnie wymiesza wszystkie składniki na idealnie gładką masę. Ciasto dobrze jest schłodzić w lodówce, a później smażyć na małym ogniu już bez dodatku tłuszczu.

Na koniec warto pamiętać, że zdrowe nawyki żywieniowe pochodzą właśnie od rodziców. Jeśli zapewnimy zdrowe posiłki z niską zawartością tłuszczu i cukru, dzieci najprawdopodobniej pójdą w ślady rodzica. Modelowanie dobrych nawyków żywieniowych ma także kluczowe znaczenie dla budowania odporności.

K. Cempel

O jakości wody pitnej w naszych domach

Czysta woda jest jednym z naszych najcenniejszych zasobów, natomiast jej jakość w domu nie zawsze odpowiada naszym oczekiwaniom. Czego oczekujemy od wody?

75% badanych Polaków zwraca uwagę na smak i jakość wody pitnej, a 66% przykłada wagę do jej twardości – jak pokazują najnowsze badania Resideo. Dwóch na trzech badanych Polaków uważa za istotne, aby posiadać system pozwalający oszczędzać wodę.

Z sieci wodociągowej według danych z Głównego Urzędu Statystycznego w 2016 r. korzystało prawie 91,9% ogółu

(69,1%), natomiast większe zróżnicowanie pojawia się w przypadku wieku. Badanie wykazało zależność, że im starszy badany tym ważniejsza jest dla niego jakość wody w kranie.

Najczęstszym problemem dotyczącym jakości wody wodociągowej, jest jej twardość. W składzie twardej wody znaleźć można znaczące ilości soli wapnia i magnezu. Woda ta nie jest szkodliwa dla zdrowia, natomiast może powodować problemy z eksploatacją instalacji i urządzeń. Badanie pokazało, że utrzymanie twardości wody na odpowiednim poziomie jest istotne dla dwóch na trzech badanych (66%), w tym dużą wa-

kwestia. Blisko 75% badanych kobiet i ponad 56% badanych mężczyzn uważa, że bardzo ważne lub ważne jest posiadanie w domu systemu, który pomaga oszczędzać wodę. Ponad połowa badanych do 25 roku życia uważa oszczędzanie wody jest ważne, natomiast badani powyżej 50 roku życia uważają tak w 70%. Wynika z tego, że dla starszych ludzi oszczędzanie jest ważniejsze niż dla młodych badanych.

Uzdatnianie wody przez Zakłady Wodociągowe, czy zmiana nawyków w trakcie wykonywania codziennych czynności z pewnością przyczyniają się do zapewnienia lepszej jakości wo-

ludności. W miastach dostęp do wodociągu miało ponad 96,5% ogółu ludności, a na terenach wiejskich 85%. W wielu przypadkach woda z sieci, mimo że jest już uzdatniona, nie spełnia naszych oczekiwań odnośnie jej twardości, smaku czy zapachu.

Aż dla trzech na czterech badanych jest ważne, aby woda z kranu była wysokiej jakości i dobrze smakowała. W tym 37% osób przykłada do tego bardzo dużą wagę. Tylko prawie co dziesiąty ankietowany (9%) uważa, że jest to raczej nieważne lub nieważne. Badanie Resideo pokazało, że jakość wody w niewielkim stopniu jest ważniejsza dla kobiet (79,3%) niż mężczyzn

gę przykłada do tego co czwarta osoba (24%). Blisko 70% ludności zarówno wsi, jak i w większych miast wykazało, że twardość wody w domu jest bardzo ważna lub ważna.

Tylko niewielka część wody na Ziemi jest zdatna do picia. Według danych Polskiej Fundacji Ochrony Zasobów Wodnych, źródłem wody pitnej jest słodka woda, która stanowi niecały 1% całkowitych zasobów. Zasoby te z roku na rok zmniejszają się, dlatego więc oszczędzanie wody powinno być priorytetem. W badaniu dwóch na trzech ankietowanych uważa za istotne, aby posiadać system pozwalający oszczędzać wodę, w tym dla 23% osób jest to bardzo ważna

dy i ograniczenia jej zużycia. Warto jednak skorzystać również z urządzeń, które nam pomagają w rozwiązaniu obu tych kwestii. Gama wysokiej jakości urządzeń wodnych Resideo Braukmann to niezawodne i skuteczne rozwiązania do ochrony jakości wody i zmniejszenia jej zużycia. Jednym z nich jest prosty w instalacji i konserwacji filtr z płukaniem wstecznym Braukmann – F74CS i FK74CS, zaprojektowany tak, by odfiltrowywać z wody pitnej wszelkie cząstki stałe, bez wpływu na jakość wody, a dzięki łącznikowi obrotowemu może być montowany zarówno na rurze poziomej jak i pionowej.

Natalia Długosz

Jak poprawić jakość powietrza w Warszawie?

W dniu 7 września obchodzony był Międzynarodowy Dzień Czystego Powietrza na rzecz Błękitnego Nieba. To doskonała okazja do tego, aby przypomnieć jakie działania na rzecz poprawy jakości powietrza podejmuje stolica.

Jakość powietrza w Warszawie systematycznie się poprawia, o czym świadczą wskaźniki zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM10 i PM 2,5, benzo(a)pirenu i dwutlenku azotu. Zarówno w 2019, jak i w 2020 r. miejskie stacje pomiarowe odnotowały ich niższe stężenie, porównując rok do roku. Aby podtrzymać ten spadkowy trend, miasto podejmuje szereg inicjatyw na rzecz czystego powietrza.

Likwidacja kopciuchów

Jednym z ważniejszych działań na rzecz poprawy jakości powietrza w Warszawie jest likwidacja przestarzałych pieców na paliwo stałe lub olej opałowy. Stolica stopniowo pozbywa się kopciuchów. Tylko w latach 2018-2020 udało się usunąć 1200 z 2000 zatruwających powietrze pieców w lokalach ko-

munalnych. Pod koniec sierpnia br. Rada m.st. Warszawy przyznała 3 mln zł dotacji dla dzielnic Włochy na likwidację kopciuchów. Przekazana kwota pozwoli na usunięcie wszystkich przestarzałych pieców w lokalach komunalnych w tej dzielnicy do końca przyszłego roku.

Stolica zachęca również do wymiany kopciuchów na bardziej ekologiczne źródło ogrzewania w lokalach prywatnych. Niedawno ruszyła kampania „Czas pokonać smoga” informująca o miejskich dotacjach na ten cel. Jeszcze tylko do końca tego roku ich wysokość może sięgać nawet do 90% poniesionych kosztów. W przyszłym roku wsparcie finansowe zmaleje do 70%, a od 2023 r. likwidację starego pieca warszawiacy będą musieli pokryć z własnej kieszeni. Od 2017 r., czyli od początku funkcjonowania warszawskiego programu dotacyjnego, łączna wysokość dofinansowania na likwidację kopciuchów wyniosła ponad 25 mln zł, z czego tylko w latach 2019-2020 wypłacone środki przekroczyły łącznie 20 mln zł.

Wciąż pozostaje jednak wiele do zrobienia. Szacuje się, że

w Warszawie w zasobach prywatnych nadal działa około 15 tysięcy kopciuchów. Ich dokładna liczba będzie znana po zakończeniu inwentaryzacji, którą dla stolicy przeprowadzi wyłoniona w przetargu firma zewnętrzna. Jeszcze w ubiegłym roku pilotażowo program inwentaryzacji w nieruchomościach niepodłączonych do sieci ciepłowniczej i gazowej na terenie Targówka przeprowadziła Krajowa Izba Kominiarzy. Zebrane wówczas informacje trafiły do miejskiego Systemu Inwentaryzacji Źródeł Ciepła (SEZO).

Monitoring jakości powietrza

Dzięki warszawskiemu systemowi monitoringu jakości powietrza mieszkańcy mogą uzyskać aktualne informacje dotyczące ewentualnych zanieczyszczeń powietrza i związanych z tym zaleceń. Dotychczas system opierał się na danych pozyskanych ze stacji Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ), spośród których tylko jedna miała charakter komunikacyjny, czyli mierzyła jakość powietrza przy głównej arterii transportowej.

W 2020 r. powstały dwie nowe stacje referencyjne, które należą do m.st. Warszawy. Zostały zbudowane przy ul. Grochowskiej 244a i al. Solidarności 83/89 i są stacjami komunikacyjnymi, dzięki czemu pozwolą monitorować jakość powietrza w najbardziej zanieczyszczonych lokalizacjach wzdłuż głównych ulic miasta. Obie zostały wybudowane w standardzie stacji GIOŚ.

Już wkrótce system monitorowania jakości powietrza w Warszawie stanie się bardziej kompleksowy. Istniejąca sieć stacji referencyjnych zostanie uzupełniona 165 dodatkowymi czujnikami rozmieszczonymi we wszystkich dzielnicach stolicy i kilkunastu gminach ościennych. Obecnie trwa przetarg na wybór firmy, która zajmie się ich montażem.

Edukacja

Równie ważna, jak podejmowanie już teraz konkretnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza, jest edukacja od najmłodszych lat. Dlatego na początku tego roku Miasto przygotowało i przekazało warszawskim szkołom ponadpodstawa-

wym i najstarszym klasom szkół podstawowych materiały dotyczące zanieczyszczeń powietrza i zmiany klimatu. Opracowane scenariusze lekcji mają ułatwić uczniom zrozumienie ważnych obecnie problemów cywilizacyjnych, wskazać kierunki niezbędnych zmian i zmotywować do działania. Materiały dla młodszych grup wiekowych zostaną opracowane jeszcze w tym roku.

Inwestycje

Duży wpływ na jakość powietrza ma również ograniczanie spalin i przechodzenie na bar-

dziej ekologiczne środki transportu. Dlatego Warszawa stale rozwija ofertę transportu publicznego i realizuje inwestycje w tym zakresie. To nie tylko planowanie i rozbudowa kolejnych linii metra, czy torowisk pod linie tramwajowe, ale również inwestycje w nisko- i zeroemisyjne pojazdy. Doskonałym przykładem są elektryczne i zasilane gazem autobusy miejskie. Obecnie po stolicy kursuje w sumie 460 takich pojazdów, co sprawia, że Warszawa jest jednym z europejskich liderów w dziedzinie eksploatacji zeroemisyjnych autobusów.

MBL

Powstanie jeszcze 38 km buspasów...

Warszawa intensywnie pracuje nad rozwojem sieci buspasów. Właśnie wyznaczono wydzielony pas na ulicy Bitwy Warszawskiej 1920 r., a następne pasy dla autobusów o łącznej długości około 38 km pojawią się w kolejnych dziewięciu lokalizacjach. Są to zarówno stałe buspasy, jak i takie, które usprawnią podróże podczas remontu estakad Trasy Łazienkowskiej.

– Wytyczenie nowych buspasów znacznie poprawi płynność ruchu pojazdów Warszawskiego Transportu Publicznego na Białolecie, Mokotowie, Ochocie i

Ursynowie oraz we Włochach. Skorzystają także pasażerowie z Legionowa, Jabłonnym i Piaseczną – informuje Michał Olszewski, zastępca prezydenta m.st. Warszawy.

Od poniedziałku, 30 sierpnia funkcjonuje już buspas na ulicy Bitwy Warszawskiej 1920 r., między Szczęśliwicką a Grójecką (o łącznej długości 1,3 km). Po jego wyznaczeniu zmieniła się organizacja ruchu. Zlikwidowane zostały trzy lewoskręty – z ulicy Bitwy Warszawskiej 1920 r. nie można już skręcić w lewo w Białobrzeską (dopuszczony jest tylko lewoskręt dla autobusów od strony ulicy Grójeckiej, trasa linii 521 się nie

zmieniła), a także w lewo w Szczęśliwicką, podróżując od strony Grójeckiej. Lewoskręt w ulicę Szczęśliwicką został tu zachowany tylko dla jadących od strony Alei Jerozolimskich.

Kolejne buspasy są planowane na ulicach:

- Modlińskiej – na odcinku od ulicy Aluzyjnej do Światowida, w jednym kierunku, o długości ok. 4 km
- Czerniakowskiej – na odcinku od al. W. Witosa do ulicy Łazienkowskiej, w obu kierunkach, o łącznej długości ok. 5 km
- Dolinie Służewiecka i al. gen. W. Sikorskiego – na odcinku od ulicy Nowoursynowskiej do Jana III Sobieskiego, w obu

kierunkach, o łącznej długości ok. 4 km

- Puławskiej – na odcinku od ulicy Dolina Służewiecka do granic miasta, w obu kierunkach, o łącznej długości ok. 15 km
- Łopuszańskiej – na odcinku od torów WKD do ulicy Orzechowej, w obu kierunkach, o długości ok. 2 km
- Marynarskiej – od węzła Marynarska do ronda Unii Europejskiej – w jednym kierunku, o długości ok. 2,5 km

Szybko autobusem podczas remontów

Ale to nie wszystko. Trwają już intensywne prace nad buspasami, które usprawnią funkcjonowanie komunikacji miejskiej w czasie remontu estakad Trasy Łazienkowskiej. Powstaną w lokalizacjach:

- na ulicy A. Krzyckiego – od Wawelskiej do Filtrowej, w jednym kierunku, o długości ok. 300 m
- na ulicy Ostrobramskiej – od Lotniczej do Przyczółka Grochowskiego, w jednym kierunku, o długości ok. 3 km
- w al. Stanów Zjednoczonych – od ronda Wiatraczna do Przyczółka Grochowskiego, w obu kierunkach, o łącznej długości ok. 2 km.

Na czas budowy drugiej linii metra

Wytyczanie pasów autobusowych na czas dużych inwestycji miejskich zapoczątkowano wraz z rozpoczęciem budowy drugiej

linii metra. Od początku budowy podziemnej kolei udostępniono pasażerom pojazdów Warszawskiego Transportu Publicznego buspasy na Pradze-Północ, Targówku, Woli i Bemowie o łącznej długości ok. 30 km.

Jeden z pasów – na ulicach: Połczyńskiej – Wolskiej i M. Kasprzaka, na odcinku Dźwigowa – Karolkowa, w obu kierunkach – zostanie utrzymany także po zakończeniu budowy.

Warszawskie buspasy

W Warszawie jest obecnie ponad 68,5 km wydzielonych pasów dla komunikacji miejskiej.

Dodatkowo niektóre odcinki ulic (np. Górczewska na odcinku Grodowska – Krępowieckiego, czy Św. Wincentego na odcinku Matki Teresy z Kalkuty – Niwa)

są dostępne wyłącznie lub przede wszystkim dla autobusów (łącznie ponad 2,6 km).

Autobusy na niektórych fragmentach poruszają się także wspólnym torowiskiem tramwajowo-autobusowym – tak jest w al. Solidarności i na ulicy 11 Listopada (łącznie 5,7 km). Wraz z rozwojem sieci warszawskich buspasów, zwiększyła się także liczba pojazdów, które mogą z nich korzystać. Do ubiegłego roku były to pojazdy Warszawskiego Transportu Publicznego i Miejskiego Transportu Osób Niepełnosprawnych oraz taksówki. Od 2020 roku mogą nimi także jeździć karetki oraz motocykle (ale tylko na tych specjalnie oznaczonych, choć docelowo będzie to dotyczyło wszystkich).

ztm.waw.pl

Będzie tramwaj do Wilanowa

To najważniejsza inwestycja tramwajowa w Warszawie. Już w przyszłym roku rozpocznie się budowa nowej trasy, która połączy Wilanów z centrum miasta. Tramwaje Warszawskie ogłosiły właśnie przetarg na wybór wykonawcy.

– Zbudujemy 8 km nowej trasy, dzięki której mieszkańcy dzielnicy dotrą do centrum w 30 minut – dziś podróż samochodem w godzinach szczytu trwa nawet 50 min. Zadbamy też o środowisko, tory obsadzimy trawą i rozchodnikami – mówi prezydent Rafał Trzaskowski. Wilanów będzie już trzynastą stołeczną dzielnicą, która zyska połączenie tramwajowe. Prace budowlane będą realizowane w latach 2022-2023.

Gdzie powstaną nowe tory?

Nowa trasa zacznie swój bieg na ul. Puławskiej przy ul. Goworka. Licząc aż 22 metry różnicę poziomów w kierunku Dolnego Mokotowa tramwaj pokona ulicą Goworka i Spacerową. Następnie linia będzie przebiegać prosto ulicami Belwederską i Sobieskiego w kierunku Miasteczka Wilanów.

Dla trasy zaplanowano dwie odnogi. Pierwsza z nich będzie biegła wzdłuż ulicy Gagarina aż do ulicy Czerniakowskiej. To oddzielny projekt, który Tramwaje Warszawskie prowadzą wspólnie z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji. W ramach umowy, która obejmuje projektowanie i prace budowlane, powstaną tory zakończone terminalem o długości około 1 km. Druga planowana odnoga, o długości około 800 metrów, będzie zbudowana wzdłuż ulicy Świętego Bonifacego i poprowadzi aż do pętli autobusowej Stegny. Główna trasa do Miasteczka Wilanów powstanie w ciągu alei Rzeczypospolitej, a końcowy terminal

trasy znajdzie się w pobliżu skrzyżowania al. Rzeczypospolitej z ul. Branickiego.

Uzupełnieniem dla przyszłego torowiska na Wilanów będą nowe przystanki wyposażone w elektroniczne tablice informacyjne z rozkładem jazdy. W sumie na trasie powstaną 31 takich przystanków.

Czas przejazdu

Nowa trasa oznacza sporą oszczędność czasu dla tych mieszkańców Wilanowa, którzy dojeżdżają do centrum Warszawy. Przejazd tramwajem z tej dzielnicy do stacji metra Centrum wyniesie około 30 minut. Dla porównania – kierowcy na pokonanie tej samej trasy w godzinach szczytu muszą przeznaczyć przeważnie 50 minut.

Szerszy projekt

Budowa trasy tramwajowej stanowi część projektu współfinansowanego ze środków unijnych w ramach POIiŚ 2014 – 2020. W jego skład wchodzi także zakup 50 nowych tramwajów niskopodłogowych, budowa zajezdni na Annopolu i montaż tablic z informacją pasażerską na przystankach. Oficjalna nazwa projektu to: Budowa trasy tramwajowej do Wilanowa wraz z zakupem taboru oraz infrastruktura towarzysząca. Jego łączny koszt wynosi 1 mld 190 mln zł, przy dofinansowaniu unijnym w wysokości 555 mln zł.

Zielone tory

Podczas budowy trasy tramwajowej do Wilanowa wykorzystana zostanie technologia zielonych torów. Nowe torowisko zostanie obsadzone rozchodnikami – rośliną, która charakteryzuje się zwiększoną odpornością na wyższe temperatury i nie wymaga podlewania. Obecnie w Warszawie znajduje się już ponad 25 km zielonych torów.

19 nowych pojazdów w zasobach MPO!

Na ulice Warszawy wyjeżdże 19 nowych pojazdów niskoemisyjnych, które zasilili flotę samochodową Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m.st. Warszawie (MPO). Dzięki zakupom spółka będzie dysponować ponad 140 specjalistycznymi pojazdami bezpylnymi, które obsługiwać będą ok. 26 tys. punktów odbioru odpadów.

W skład floty nowo zakupionych aut wchodzi 8 pojazdów bezpylnych Renault z zabudową Farid T1-S9 o ładowności 3500 kg, 4 większe pojazdy bezpyłne Renault D 18 WIDE z zabudową Farid T1 H16 o ładowności 6255 kg oraz 7 aut bezpylnych marki Scania z zabudową Terberg o największej ładowności, wynoszącej 10 000 kg. Łączna wartość leasingowanych aut wynosi 12 190 100 zł netto. Wszystkie spełniają rygorystyczne normy emisji spalin EURO 6 oraz wszelkie restrykcje w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Dodatkowo generowany podczas pracy pojazdów dźwięk jest minimalny, dzięki czemu nie są one uciążliwe dla mieszkańców i otoczenia.

– Z każdym rokiem rośnie ilość produkowanych odpadów ko-

munalnych. Dotyczy to szczególnie dużych miast – na czele z Warszawą. To oznacza większe zapotrzebowanie na zrównoważone rozwiązania transportowe do obsługiowanych przez MPO dzielnic stolicy, które zapewniają bezpieczną i efektywną pracę. Chcemy świadczyć usługi na rzecz mieszkańców Warszawy na jak najwyższym poziomie. Ciągła rewitalizacja floty samochodowej stanowi kontynuację naszych wysiłków na rzecz zwiększenia efektywności i wydajności, przy jednoczesnym obniżeniu awaryjności podczas pracy, co jest gwarancją odbioru odpadów na czas – mówi Zdzisław Gawlik, prezes Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m.st. Warszawie.

Wszystkie pojazdy wyposażone są w ekonomiczne silniki dopasowane do charakteru pracy, jaką mają wykonywać oraz posiadają specjalną konstrukcję układów napędowych, przygotowaną do trudnych warunków pracy w przestrzeni miejskiej.

– Specjalistyczna i odpowiednio dostosowana flota pojazdów jest konieczna, aby, ograniczając koszty eksploatacyjne, odpady mogły być odbierane rzetelnie i zgodnie z harmonogramami. To ważne, że nowe pojazdy są przy-

stosowane do poruszania się w przestrzeni miejskiej i spełniają wszelkie normy ekologiczne. To właśnie dzięki takim inwestycjom Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania wpisuje się w długofalowe plany wzorcowego systemu gospodarowania odpadami i proekologiczne działania Miasta – komentuje Włodzimierz Karpiński, sekretarz m.st. Warszawy.

Poza aspektami ekologicznymi istotną kwestią dla Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m. st. Warszawie podczas wyboru nowych pojazdów były też niskie koszty eksploatacji floty oraz bezpieczeństwo pracy załóg, które niejednokrotnie muszą wykonywać manewry w ciasnej zabudowie miejskiej, czy wśród wąskich uliczek dojazdowych.

– W przypadku pojazdów komunalnych praca wymaga częstego wchodzenia i wychodzenia z kabiny. Zależało nam, aby zapewnić maksymalny komfort podczas codziennej pracy załóg – tłumaczy Arkadiusz Pokropski, dyrektor zarządzający Pionem Odbioru i Zagospodarowania Odpadów MPO.

Pojazdy wyposażone są w nowoczesne wrzutniki – umożliwiają opróżnianie pojemników na odpady w sposób półautomatyczny – a bezpylna zabudowa gwarantuje bezpieczeństwo tego procesu.auta posiadają także bierne systemy bezpieczeństwa wspomagające kierowcę: automatyczne zatrzymanie pojazdu, ABS, ESP, hamulec automatyczny na wnieśnieniach Hill Hold oraz kamerę cofania, zwiększającą widoczność podczas tego manewru. Wszystkie pojazdy wyposażone są też w klimatyzację i automatyczne skrzynie biegów. Dzięki tym i innym rozwiązaniom, umożliwiającym sprawną realizację codziennych zadań, nawet dłuższe przejazdy nie będą dla kierowców uciążliwe.

Jakub Turowicz

#Kulturalnie

Dzielnica Mokotów zaprasza na...

Szósty festiwal Grzesiuka

Już w ten weekend 18-19 września zapraszamy na 6. edycję festiwalu Stanisława Grzesiuka, który odbędzie się w parku Sieleckim. Tradycyjnie - będzie muzyka co porywa na dechy, coś na ząb, atrakcje dla dzieciarni, co by się nie nudziła, a i nauczyć się będzie można co nie co! Spektakle, wystawa, konkursy, stoiska ciekawe i angażujące! Wszystko w kłymacie, ma się rozumieć.

Zachęcamy do spaceru z przewodniczką po Sielcach, historyczką i pasjonatką lokalnych opowieści, Haliną Niemiec. To osoba, która o miejscach, gdzie wychowywał się Stanisław Grzesiuk, wie wszystko. Na to wydarzenie obowiązują zapisy rezerwacje@teatr baza.pl.

Uczestnicy będą mogli wziąć udział w teatralizowanej grze miejskiej “Śladami Grzesiuka 2.0”. To kolejna odsłona rodzinnej i zespołowej zabawy, która gościła na ulicach Sielc w poprzednich latach.

Główny organizator festiwalu Grzesiuka, Teatr BAZA działający na Sielcach, przygotował dla publiczności premierę spektaklu na podstawie prozy Stanisława Grzesiuka. Zarówno w sobotę, jak i w niedzielę, w parku Sieleckim będzie można zobaczyć “Na marginesie”. Festiwal odbędzie się z zachowaniem aktualnie obowiązujących zasad sanitarnych.

Otwarcie sezonu na Mokotowie

Niedziela, 12 września, obfitowała w wiele atrakcji. Nad jeziorkiem Czerniakowskim pożegnaliśmy lato, odbyły się zawody Open Water, a mieszkańcy skorzystali z ostatnich kąpiei pod okiem ratowników.

Miłośnicy tańca w nieco innym, nowoczesnym wydaniu, bawili się podczas imprezy silent disco. Wśród tańczących można było spotkać burmistrza Mokotowa Rafała Miastowskiego.

W Służewskim Domu Kultury swoją ofertę zaprezentowały wszystkie mokotowskie domy kultury, tym samym zainaugurowano sezon kulturalny. Program skierowany był do dzieci i dorosłych, a zwieńczeniem dnia był koncert Alicji Majewskiej i Władysława Korcza z towarzyszeniem Opera Quartet.

Pomagamy ocenić stan drzew

Rola zieleni w mieście, a szczególnie przy szkołach, jest nie do przecenienia. Drzewa oczyszczają powietrze z zanieczyszczeń, produkują tlen, służą edukacji ekologicznej i pozytywnie wpływają na architekturę krajobrazu.

Od ponad roku, co tydzień, pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska, wspierają placówki oświatowe w dbałości o zieleni. Odwiedzają wybraną szkołę lub przedszkole, oceniają drzewostan aby zminimalizować ryzyko wykotu drzewa. Pomagają dyrektorom w podjęciu decyzji co do pielęgnacji drzewa czy też w procedurach związanych z wnioskami do Marszałka Województwa lub Konserwatora Zabytków.

Wsparcie szkół i przedszkoli polega na ocenie stanu zdrowotnego drzew, wskazywane są:

- egzemplarze okazałe, cenne, warte troski,
- drzewa chore, nierokujące, które stwarzają zagrożenie dla ludzi i mienia,
- drzewa wymagające cięć pielęgnacyjnych,
- trujące rośliny.

„Poza pomocą w zakresie procedur, informujemy też, na co zwracać uwagę przy przeglądzie drzew, kiedy i jak je pielęgnować i co robić w przypadku złamania lub wywrócenia się drzewa oraz jakie parametry obligują do uzyskania zezwolenia na wycinkę. Dostajemy bardzo pozytywne opinie od dyrektorów placówek co pokazuje, że stworzona przez nas procedura i usystematyzowany proces dają bardzo dobre efekty.” – dodaje naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska Dominik Babski.

Dotychczas wykonano przegląd w 37 z 48 przedszkoli, 21 z 24 szkół podstawowych, 13 z 15 liceów, 7 z 8 zespołów szkół i wszystkich 6 placówkach pozaszkolnych. Odwiedzenie wszystkich placówek nie zakończy procesu, do niektórych z nich pracownicy będą wracać.

Znamy wykonawcę Parku Pole Mokotowskie

Już wkrótce rozpocznie się przebudowa jednego z największych parków w stolicy. Pojawią się w nim nowe miejsca rekreacyjne, ogrody edukacyjne i więcej różnorodnej zieleni, a duży staw zostanie rozbetonowany i zyska nowe życie. Prace modernizacyjne wykona firma Inmel we współpracy z pracownią Palmett.

Rozstrzygnięty przez Zarząd Zieleni m.st. Warszawy przetarg dotyczy pierwszego etapu modernizacji parku Pole Mokotowskie i uwzględnia elementy objęte dofinansowaniem unijnym, takie jak: stworzenie nowego, naturalnego układu wodnego w parku, zagospodarowanie terenu po dawnej bazie MPO, stworzenie pełnych zieleni miejsc rekreacji i stref wejściowych. Pojawią się również nowa siłownia plenerowa, toalety publiczne i elementy małej architektury. Inwestycja kosztować będzie 39,6 mln zł. Dodatkowo, w ramach odrębnej inwestycji, zostanie przeprowadzony remont domków fińskich, w tym domu Ryszarda Kapuścińskiego, które docelowo staną się miejscem aktywności kulturalnej i społecznej, nawiązującym do literatury faktu.

Nowa odsłona Pola Mokotowskiego

Intencją projektantów było zadbanie o przyrodę parku i stworzenie malowniczych miejsc rekreacji, pełnych zieleni i elementów wodnych. Główny staw zostanie poddany naturalizacji – z dna usunięty zostanie beton, a na brzegach pojawią się strefy naturalnej roślinności, będące schronieniem dla zwierząt. Powstanie także kilka nowych niecek wodnych porośniętych roślinami.

– Modernizacja Pola Mokotowskiego, jednego z największych warszawskich parków, to przykład inwestycji powstającej z inicjatywy mieszkańców, z myślą o ich potrzebach i środowisku. Chcemy zapewnić warszawiankom i warszawiakom atrakcyjne miejsce wypoczynku wśród zieleni, jednocześnie dbając o ochronę różnorodności bio-

logicznej i maksymalizując retencję wody. To szczególnie ważne w perspektywie zachodzących zmian klimatycznych, ze skutkami których mierzy się Warszawa. Kluczowym elementem tego projektu jest rozbetonowanie i naturalizacja dużego stawu oraz stworzenie w parku zupełnie nowego układu wodnego, pełnego roślinności i dzikiego życia – mówi Justyna Glusman, dyrektorka koordynatorka ds. zrównoważonego rozwoju i zieleni.

Drugim ważnym elementem inwestycji jest stworzenie naturalnego ogrodu biocenotycznego w centralnej części parku. Powstanie on na zrekultywowanym i włączonym do parku terenie po dawnej bazie Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania. Pojawi się mnóstwo dzikich zakątków i różnorodnej zieleni, która dodatkowo pełnić będzie funkcje retencyjne. Przez ogród zostanie poprowadzona także kładka edukacyjna opowiadająca o znajdujących się tu siedliskach przyrodniczych. Pojawią się również miejsca sprzyjające kontemplacji.

Projekt obejmuje liczne nasadzenia zieleni zwiększające różnorodność biologiczną parku. Pojawi się ponad 6 tys. krzewów, 17 tys. bylin i niemal 1,5 ha łąk. Do tego tysiące pnączy, roślin cebulowych, roślin szuwarowych i wodnych. Bogaty drze-

wostan liczący niemal 10 tys. drzew zostanie zwiększony o 55 młodych drzew.

Inwestycja z dbałością o istniejącą przyrodę

Co ważne, w projekcie duży nacisk kładziony jest na minimalizację negatywnego wpływu prac budowlanych na przyrodę parku.

– W trakcie realizacji inwestycji prowadzony będzie nadzór przyrodniczy – podkreśla Aleksandra Majda-Butkiewicz, dyrektorka Zarządu Zieleni m.st. Warszawy. – Istniejąca roślinność zostanie zabezpieczona poprzez utworzenie wygrodzonych stref ochrony zieleni, w których zabroniony będzie ruch kołowy i pieszy. Dla płazów żyjących obecnie w stawie przeznaczonym do rozbetonowania, powstanie tymczasowy zbiornik zastępczy, który zapewni im schronienie i umożliwi rozmnażanie.

Zmiany w zgodzie z potrzebami mieszkańców

Kierunek zmian w Parku Pole Mokotowskie odzwierciedla potrzeby mieszkańców. W 2015 i 2016 roku odbyły się konsultacje społeczne, które składały się z trzech etapów: diagnozy użytkowania parku, rozmów na temat funkcji tego terenu oraz warsztatów projektowych (tzw. charrette). Na podstawie wy-

tycznych z konsultacji społecznych powstał Master Plan Pola Mokotowskiego, czyli koncepcja rozwoju parku, uwzględniająca m.in. zagadnienia zieleni, komunikacji i funkcji tego terenu oraz zasad dotyczących obecności psów. Planowana modernizacja realizowana jest na podstawie tej koncepcji.

Harmonogram prac

Prace budowlane rozpoczną się na przełomie września i października, a ich zakończenie planowane jest na IV kwartał 2022 r. Podczas robót teren Parku Pole Mokotowskie będzie częściowo wyłączany z użytkowania. O szczegółach będzie informować Zarząd Zieleni m.st. Warszawy na swojej stronie www.zzw.waw.pl oraz grupie Zieleni Warszawska-Pole Mokotowskie. W parku zostaną ustawione także tablice informacyjne.

Przetarg na modernizację Parku Pole Mokotowskie uwzględni elementy objęte dofinansowaniem w ramach projektu „Rozwój i uporządkowanie terenów zieleni wraz z elementami rekreacyjnymi na terenie Parku Pole Mokotowskie, Parku Żeromskiego oraz Parku Ogrody Kosmosu w Warszawie” współfinansowanego przez Unię Europejską z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

AS

Pawilon na Skwerze Ormiańskim bliżej realizacji

Zarząd Zieleni m.st. Warszawy ogłosił przetarg na wybór wykonawcy prac budowlanych na Skwerze Ormiańskim. Budowa międzypokoleniowego miejsca spotkań na mokotowskim skwerze to projekt z budżetu obywatelskiego, na który bardzo liczą okoliczni mieszkańcy.

Skwer Ormiański to zabytkowa przestrzeń na Sadybie, w bezpośrednim sąsiedztwie Fortu IX, nazywanego Czerniakowskim. Obecnie mieszkańcy mogą odpocząć tu wśród zieleni oraz korzystać z placu zabaw i boisk. Nowy pawilon będzie miejscem łączącym pokolenia, przestrzenią integracji. Docelowo każdy będzie mógł spotkać się tu ze znajomymi, zorganizować wystawę czy warsztaty sąsiedzkie.

– Mimo początkowych trudności, wynikających z niedoszacowania kosztów, udało nam się zdobyć środki na ten, wyczekiwany przez mieszkańców i nas samych, projekt. Lubimy kiedy parki i zieleńce stają się miejscem integrującym sąsiadów. Liczymy, że z powodzeniem wybierzemy wykonawcę i przejdziemy do realizacji tej inwestycji. Docelowo pawilon zostanie oddany w opiekę najemcy, który będzie odpowiedzialny za orga-

nizację i animację tego miejsca – mówi Aleksandra Majda-Butkiewicz, dyrektorka Zarządu Zieleni m.st. Warszawy.

Jednokondygnacyjny budynek z przeszklonym frontem będzie częściowo zagłębiony w górkę parkową. Dzięki temu w ciepłe miesiące będzie można podziwiać zieleni, a w zimie jeździć na sankach. W środku nato-

miast znajdować się będzie dzielona sala wielofunkcyjna, co umożliwi organizację większej liczby zajęć dla mieszkańców w tym samym czasie.

Wokół pawilonu posadzone zostaną nowe rośliny. Na skarpach powstaną piękne rabaty róż okrywowych, kosodrzewiny i bylin. Dach pawilonu wynurzający się z góry zostanie pokryty

trawą i stanie się zielonym tarasem.

Dzięki zrównaniu wejścia do pawilonu z poziomem terenu, obiekt będzie łatwo dostępny dla osób niepełnosprawnych. Obok znajdą się schody betonowe, które będą mogły posłużyć jako miejsce do siedzenia czy widownia dla odbywających się tam wydarzeń.

Dlaczego mistrz Polski jest kopciuszkiem w Europie?

FOTO ŁUKASZ GROCHALA

Mistrz rodzimej Ekstraklasy, Legia Warszawa, której wielu piłkarzy mieszka tradycyjnie na Ursynowie, rozpoczął rywalizację w Lidze Europy od wygranej w Moskwie ze Spartakiem 1:0. Ekspert nie daje jednak perspektywicznie zbyt wielkich szans klubowi, który ma skądinąd największy potencjał w Polsce. Czy dożyjemy czasów, gdzie jak w piosence Kultu śpiewał Kazik Staszewski: „Ligę Mistrzów wygra Legia albo Lech?”

Piłkarska Ekstraklasa w latach 90. przeżywała prawdziwe sukcesy: w zaledwie 16-drużynowej Lidze Mistrzów swój udział miały Legia oraz Widzew Łódź. Warszawski klub w sezonie 95/96 awansował nawet do ćwierćfinału, gdzie lepszy okazał się Panathinakos Ateny. Kilka lat wcześniej - w sezonie 90/91 - Legia zagrała nawet w półfinale Pucharu Zdobywców Pucharów.

Te czasy jednak już minęły i nieprędko powrócą. Futbol w ostatnich 30 latach przeszedł bowiem długą drogę w kierunku profesjonalizacji na każdej możliwej płaszczyźnie. W parze z profesjonalizacją idzie również komercjalizacja, bowiem współczesny sport to milionowy biznes. Niestety, milionowe kontrakty telewizyjne, które pojawiły się na przełomie wieków nie pchnęły Ekstraklasy w kierunku Europy, która wciąż nam ucieka. Polska Ekstraklasa zajmuje dopiero 28. miejsce w ran-

kingu UEFA, a wyprzedzają nas ligi z Węgier czy Kazachstanu.

Po pierwsze kibice

Współczesny futbol jako biznes można by rozdzielić na dwa najważniejsze czynniki. Pierwszym jest historia i "moc marketingowa" klubu, czyli jaki zasięg odbiorców mają wydarzenia i osoby związane z drużyną. To właśnie tu istotni są kibice, którzy są solą sportu - dzięki nim firmy są skłonne inwestować w sponsoring drużyny. Tu bez wątpienia Legia jest najważniejszym polskim klubem. I nadal posiada potencjał, by marka stała się jeszcze bardziej rozpoznawalna. To bez wątpienia kapitał stołecznego klubu, który będzie procentował zarówno w teraźniejszości jak i przyszłości.

We współczesnej piłce kibice to jednak nie wszystko. Futbol od lat jest biznesem i to naprawdę olbrzymim. Polska liga to jednak prawdziwy kopciuszek w Europie. Łączna wartość zawodników pierwszej drużyny jest szacowana przez prestiżowy portal transfermarkt na 26,73 miliona Euro. Dla porównania drużyna Napoli wyceniana jest na 517,75 mln, Leicester City 550 mln, zaś ostatnia drużyna z "legijnej" grupy Spartak Moskwa to 125,5 miliona Euro. Polski mistrz wydaje się więc z góry skazany na pożarcie, ale w spocie nie zawsze tak jest.

Należy nadmienić, że Legia w Polsce uchodzi za krezusa. Według raportu Deloitte przed kryzysem - w 2019 roku przychody aktualnego Mistrza Polski wyniosły 123,9 mln zł i były aż o 23,75 mln zł (24 proc.) wyższe

niż dwa lata temu. Stołeczny klub wyprzedził drugą w zestawieniu Lechię Gdąńsk o 70,73 mln zł (53,17 mln zł) i zajmującego trzecie miejsce Lecha Poznań o 77,82 mln zł (46,08 mln zł).

Podane liczby nie zawierają wpływów z transferów, które w przypadku Legii wyniosły 48 mln zł, co również okazało się najwyższą kwotą ze wszystkich zespołów. Legia Warszawa zanotowała czwarty najniższy wskaźnik wynagrodzeń, stanowiący 58 proc. ogółu przychodów (za optymalny poziom płac w systemie finansowym klubów eksperci analizujący rynek piłki nożnej uważają 60 proc.). W ubiegłym roku mecze stołecznego klubu cieszyły się najwyższą średnią frekwencją w lidze, wynoszącą 18 983 osób. Legia w raporcie Deloitte prowadzi nieprzerwanie od 2011 roku i niewiele wskazuje, by się to zmieniło. Kwoty te jednak są nieporównywalne nawet z...2. Bundesligą. Wartość byłej drużyny Artura Wichniarka - Arminii Bielefeld wynosi 53 mln euro, czyli dwukrotnie więcej niż polskiego mistrza.

Zagłędając do innych statystyk - w 2015 r. Polska była 6. gospodarką UE pod względem wielkości PKB w paradytce siły nabywczej i 24. gospodarką świata, a pod względem wielkości PKB nominalnego - 8. gospodarką UE i 25. gospodarką świata. Liczby te jednak nijak się nie przekładają na poziom sponsoringu w polskiej piłce.

Siła pieniędzy

I tu właśnie rozpoczyna się druga strona współczesnego,

profesjonalnego futbolu. Jest nią potencjał piłkarzy i inwestycje w pierwszą drużynę oraz szkółkę piłkarską. To właśnie na tym etapie liczy się budżet oraz wartość pozyskanych piłkarzy. Legia zarządzana przez Dariusza Mioduskiego od lat operuje podobnymi pieniędzmi i nic nie wskazuje, by miało stać się inaczej. Kadra jest krótka, co starcza na naszą, niezbyt mocną, Ekstraklasę, ale już w Europie może oznaczać niewielkie pole manewru dla trenera Czesława Michniewicza.

Problem jest również z kreatywnymi zawodnikami. Kontuzja Bartosza Kapustki pozbawiła drużynę mistrzów Polski jednego z nielicznych zawodników z jakością w ataku. Kadra została skompletowana na ostatnią chwilę, dopiero po awansie do Ligi Europy. Z pewnością drużynę osłabiła też sprzedaż Josipa Juranovicia w trakcie eliminacji.

Mocnymi punktami będą z pewnością doświadczony bramkarz Artur Boruc, który zna europejskie puchary od podszewki oraz Josué Pesqueira, portugalski pomocnik, który swoją kreacją gry powinien przewyższać 99 proc. piłkarzy Ekstraklasy. Piłkarz ten jednak musi najpierw odzyskać formę, bowiem ostatnie lata nie były dla 4-krotnego reprezentanta Portugalii zbyt udane. Zdaniem wielu atutem wojskowych może być też trener Czesław Michniewicz, który potrafi błyskawicznie reagować i zmieniać taktykę zależnie od przeciwnika. Czy to wystarczy? Cuda się w sporcie zdarzają re-

gularnie i błędem byłoby skreślenie Legii, która w dobrym stylu wyeliminowała wyżej notowaną Spartę Praga. Pamiętajmy jednak, że rywalizacja w grupie to więcej meczów i o niespodziankę w postaci awansu będzie znacznie trudniej.

Światelko w tunelu?

Co jednak musi się stać by polskie kluby nie musiały występować z pozycji Dawida w walce z Goliatem? Przede wszystkim kapitał i podejście w polskiej piłce. Obecnie ukierunkowana jest ona na rozgrywkę ligowe i to triumf w nich zapewnia spokój kibicom, trenerom i właścicielom. Wystarczy wtedy nie zadłużać się na bieżąco, by po sezonie sprzedać kilku graczy i osiągnąć zysk. Żeby jednak podjąć rywalizację na europejskim poziomie, potrzebni są bardziej rzutcy biznesmeni, dla których piłka będzie inwestycją, a nie sposobem, by rokrocznie inkasować niewielki zysk. Nie możemy przecież wykluczyć, że po erze Władimira Putina któryś z rosyjskich bogaczy, zachęcany pozytywnym odbiorem Stanisława Czerchesowa, zainwestuje w polski klub. A może polski miliarder uzna, że warto zainwestować w którąś z drużyn z Ekstraklasy? Inną drogą jest mozolne wspinanie się po drabinie europejskich pucharów i finansowanie wzmocnień premiami z nich. To jednak może okazać się dość karkołomne - rywale w tym czasie też mogą podnieść poziom swoich drużyn. Pociąg europejskich pucharów nie jedzie wcale wolno i załapać się będzie co roku trudno.

Last but not least - szkolenie. Niektóre kluby, jak Ajax Amsterdam, stały się "przystankami" na

drodce do wielkiej piłki dla wielu utalentowanych piłkarzy. Potrzeba do tego akademii futbolowej z prawdziwego zdarzenia i skautów, którzy pozyskują utalentowanych juniorów. Od 2021 r. dyrektorem Akademii jest Richard Grootsholten, zaś jego zastępcą oraz szefem metodologii Piotr Urban. Grootsholten był dyrektorem Akademii Feyenoordu Rotterdam (2016-2019), wcześniej pełnił identyczną funkcję w Akademii KGHM Zagłębia Lubin (2013-2015). W latach 2005-2010 był dyrektorem Akademii Sparty Rotterdam, a w 2016 r. stał na czele zespołu, który przeprowadzał w Akademii Legii zewnętrzny audyt (więcej tutaj). Urbana ukształtowała hiszpańska piłka, w przeszłości był trenerem i dyrektorem metodologii w akademii Osasuny Pampeluna.

Obecny sposób pracy Akademii Legii staje się więc mieszanką doświadczeń z kilku krajów. W latach 2017-2019 w Akademii Legii wdrożono nowy program szkolenia oraz model gry, których założenia są zgodne z nowoczesnymi trendami. Elementy naszego sposobu gry były widoczne w trakcie wygranych w 2019 roku przez Legię finałów Centralnej Ligi Juniorów U17 i U15. Ważna dla klubu jest odważna, ofensywna gra, podejmowanie ryzyka przez zawodników, gra 1 na 1, wysoki pressing i szybka reakcja po stracie. Może więc juniorzy w przyszłości będą stanowić o mocy klubu z Łazienkowskiej, który na razie więcej przegrywa niż wygrywa na starcie nowego sezonu Ekstraklasy...

Piotr Celej

Warszawianki wicemistrzyniami Europy w olimpijskiej odmianie rugby!

Reprezentacja Polski w olimpijskiej odmianie rugby po raz pierwszy w historii ukończyła mistrzostwa Europy na drugim miejscu. W siedmioosobowej drużynie znalazły się aż trzy reprezentantki Legii Warszawa.

- Jest to ogromny sukces polskiego, kobiecego rugby. Jestem dumna, że miasto stołeczne Warszawa ma takie zawodniczki. Jeszcze raz gratuluję wyników i życzę dalszych sukcesów - powiedziała Renata Kaznowska, wiceprezydentka m.st. Warszawy

Drużyna kobiet walczyła o ten tytuł w dwóch turniejach, które składają się na ostateczną klasyfikację. Pierwszy rozgrywany był w Lizbonie i tam Polki zajęły czwarte miejsce, natomiast w Moskwie, gdzie odbył się drugi turniej, polska reprezentacja zajęła drugie miejsce. Pierwsze miejsce zajęła drużyna rosyjska, a trzecie hiszpańska. W meczach decydujących o miejscu na podium Pol-

ska pokonała Szkocję, zremisowała z Hiszpanią, a uległa Rosji.

W siedmioosobowej drużynie występującej na turniejach w Lizbonie i Moskwie, wzięły udział aż trzy reprezentantki Legii Warszawa Sekcji Rugby: Tamara Czumer, Marta Nowosz oraz Aleksandra Lachowska.

Warszawianki mają na swoim koncie więcej sukcesów. W lipcu reprezentacja Polski do lat 18 w olimpijskiej odmianie rugby siedmioosobowego rozegrała w Gdańsku turniej Mistrzostw Europy w grupie Trophy. Wśród reprezentantek wystąpiły aż cztery zawodniczki z warszawskich klubów. Z AZS AWF Warszawa - Jagoda Szafaryn, Aleksandra Sulisz oraz Julia Sadowska, a z RC Legia Warszawa - Natalia Szynawa. Reprezentacja Polski kobiet do lat 18 uplasowała się na pierwszym miejscu w Mistrzostwach Europy w grupie Trophy, uzyskując awans do najlepszej 12 w Europie!

MBL

Już w piątek rozpoczyna się 64. Warszawska Jesień

W dniach od 17 do 25 września w Warszawie zabrzmi muzyka 60 kompozytorek i kompozytorów muzyki współczesnej. Już w najbliższy piątek o godzinie 19:30 powita nas Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach pod dyрекcją Vincenta Kozłowskiego. Będziemy mieli okazję wysłuchać światowego prawykonania nowego utworu Elżbiety Sikory „Liquid Air”, „Triptique” autorstwa Agaty Zubel oraz utworów instrumentalno-elektroniczne „Bound to the Bow” Ash Fure i „Skumfiduser” Marka Applebauma.

Katarzyna Nowińska

W taki właśnie sposób rozpocznie się 64. edycja Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień”. Jest to największy w Polsce i jeden z największych i najważniejszych festiwali muzyki współczesnej na świecie.

Impreza po raz pierwszy odbyła się jesienią 1956 roku na fali odwilży po latach stalinowskiej dyktatury i pomimo, że ówczesne polskie władze szybko odstąpiły od procesu demokratyzacji, festiwal pozostał wspaniałą pamiątką po tamtych pełnych nadziei momentach. Zamiarem pomysłodawców wydarzenia było zapoznanie polskiej publiczności z nowoczesną muzyką zachodnią i przerwanie izolacji, w jakiej znalazły się polskie środowiska artystyczne w latach stalinowskich. Dla komunistycznych władz argumentem na rzecz zorganizowania festiwalu była możliwość zademonstrowania wyższości muzyki socjalistycznej nad burżuazyjną muzy-

ką krajów kapitalistycznych. Pierwsza „Warszawska Jesień” odbyła się w dniach od 10 do 20 października 1956, zbiegając się w czasie z październikową odwilżą polityczną w Polsce. Wystuchać można było utworów w wykonaniu orkiestry Radia Francuskiego z Paryża, Wiener Symphoniker, kilku zespołów z Bukaresztu, Brna i Moskwy, a także polską Orkiestrę Filharmonii Narodowej i Filharmonii Śląskiej z Katowic (wówczas ze Stalinogrodu). Od tamtej pory przez cały czas trwania komunizmu impreza odbywała się regularnie z dwoma tylko wyjątkami. Finansowanie wydarzenia było w pełni zagwarantowane przez państwo. Festiwal jest więc wydarzeniem z ogromną tradycją, jak również swego rodzaju świadkiem historii.

Obecnie wydarzenie organizowane jest przez Związek Kompozytorów Polskich, a nad programem czuwa Komisja Repertuarowa powoływana przez Zarząd Związku, jednak w swej pracy w pełni od niego niezależna. Festiwal ma formułę otwartą, co oznacza, że jego celem jest zaprezentowanie różnorodności zjawisk i tendencji występujących obecnie w muzycznym świecie. W ramach tegorocznej „Warszawskiej Jesieni” będziemy mieli możliwość delektowania się nie tylko wspaniałymi koncertami czy operami, ale także całymi spektaklami muzycznymi, będziemy mogli

podziwiać instalacje muzyczne i działania w przestrzeni publicznej. Organizatorzy przygotowali też wiele ciekawych spotkań i warsztatów poświęconych muzyce, w tym warsztaty kompozytorskie oraz audycje Radia Jesień. Największymi gwiazdami tegorocznej imprezy będą niewątpliwie Ash Fure, Elżbieta Sikora oraz Krzysztof Knittel.

Ash Fure to amerykańska kompozytorka urodzona na początku lat 80-tych, która mimo młodego wieku zdobyła już wielkie międzynarodowe uznanie i sławę. Ma też już na swym koncie wiele prestiżowych nagród. W swych utworach o niezwykle zmysłowym brzmieniu łączy muzykę, instalacje i performance. Jej utwór z 2016 roku „Bound to the Bow” był nominowany do nagrody Pulitzera w dziedzinie muzyki. Ten właśnie utwór oraz „Interior Listening Protocol” usłyszymy podczas festiwalu w dniach 21 i 22 września w Komunie Warszawskiej.

Elżbieta Sikora to polska kompozytorka urodzona w latach 40-tych we Lwowie, a od 1981 roku mieszkająca we Francji. Jej bogata twórczość obejmuje zarówno muzykę elektroniczną, jak i opery. Skomponowana przez Sikorę opera „Wyrzycacz serc” w reżyserii Mariusza Trelińskiego była z sukcesem wystawiana w Operze Narodowej w Warszawie w 1995 roku. Ta sama opera we francuskiej wersji językowej została pokazana w Centrum Pompidou w Paryżu w 1997 roku. Kompozytorka jest laureatką wielu nagród, w tym, między innymi, II nagrody na Konkursie im. Carla Marii von Webera w Dreźnie w 1978 za operę „Ariadna” czy I nagrody na Konkursie dla Kompozytorów w Mannheim w 1982 za utwór „Guernica - hommage ? Pablo Picasso” na chór mieszany. Podczas „War-

szawskiej Jesieni” 18 września o godzinie 12 odbędzie się spotkanie z artystką, a o godzinie 15 rozpoczną się warsztaty, które poprowadzi w Austriackim Forum Kultury. Utworów Elżbiety Sikory będziemy mogli wysłuchać podczas otwarcia festiwalu oraz w dniu 21 września o godzinie 19:30 na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina.

Krzysztof Knittel wraz z Elżbietą Sikorą oraz Wojciechem Michniewskim w 1973 utworzył grupę kompozytorską KEW. Urodzony w latach 40-tych w Warszawie kompozytor muzyki współczesnej tworzy muzykę elektroniczną, utwory na orkiestrę, chóry, zespoły kameralne, między innymi, dla Filharmonii Narodowej, NOSPR-u, Orkiestry Kameralnej PR Amadeus, Sinfonii Varsovia, Cameraty Silesia oraz utwory dla solistów. Szerszemu gronu odbiorców znany jest jako kompozytor muzyki do wielu piosenek, takich jak chociażby wykonywane przez Magdę Umer „Koncert jesienny”, „Już szumią kasztany” czy „Jeśli myślisz”. Knittel skomponował też muzykę do 21 filmów, zarówno dokumentalnych i krótkometrażowych, jak i do seriali telewizyjnych oraz fabuły, w tym do Amatora w reżyserii Krzysztofa Kieślowskiego. Laureat licznych nagród, takich jak, Nagroda Solidarności w dziedzinie muzyki, Nagroda Foundation for Contemporary Performance Arts w Nowym Jorku, Nagroda Artystyczna im. C.K. Norwida czy Nagroda Związku Kompozytorów Polskich. Podczas tegorocznej „Warszawskiej Jesieni” utwory kompozytora usłyszymy, między innymi, 17 września o godzinie 18 w Filharmonii Narodowej oraz 18 września o godzinie 17 na Przyczółku Grochowski, a w dniu 23 września o godzinie 12

będzie się można spotkać z artystą w Austriackim Forum Kultury.

Szczegółowy program 64. edycji „Warszawskiej Jesieni” jest dostępny na stronie www.warszawska-jesien.art.pl/2021/program/program

Tak, jak i w zeszłym roku większość koncertów będzie transmitowana online. W zeszłym roku dzięki tej hybrydowej formule wydarzenia muzyki w ramach festiwalu słuchało około 30 tysięcy osób na całym świecie.

W tym samym czasie, co „Warszawska Jesień” odbywać się będzie „Mała Warszawska Jesień”. Będzie to już 11. Edycja mini festiwalu muzyki współczesnej dla dzieci. Najmłodszy miłośnik muzyki będą mieli okazję posłuchać utworów w wykonaniu, między innymi, Doroty Miśkiewicz, Joanny Freszel, zespołu Kwadrofonik czy Sinfoni Varsovia. Podczas koncertów w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski lekcję na temat muzyki współczesnej poprowadzi dla dzieci smok Bazylek.

Dla rodziców organizatorzy imprezy przygotowali panel dyskusyjny on-line za temat roli muzyki współczesnej w rozwoju małego dziecka „Efekt Mozarta czy efekt Szymanowskiego? Małe dziecko a klasyczna muzyka współczesna”. Do rozmowy zaproszono edukatorów, animatorów, nauczycieli muzyki i kompozytorów.

Zarówno „Warszawska Jesień”, jak i „Mała Warszawska Jesień” to niewątpliwie, jak co roku, świetne okazje, aby docenić rolę jaką muzyka odgrywa w kształtowaniu człowieka i całego społeczeństwa. Teraz, gdy już drugi rok mierzymy się z pandemią i jej skutkami, i gdy tak wiele osób ma za sobą wyjątkowo trudne przejścia, to również moment, by dostrzec w muzyce rodzaj medium na cierpienie i stres.

Fot. Grzegorz Mart

Inauguracja Roku Kulturalnego na Ursynowie

Sezon kulturalny na Ursynowie rozpoczęty! W poniedziałek 13 września, na scenie Domu Sztuki, jako pierwszy, wystartował w tym roku Teatr Za Daleki z autorskim spektaklem Magdaleny Wołłejko pt. Freda i Zuza.

Alfreda to wesoła emerytka 60+, niespełniona aktorka jednej roli, jej siostra Zuzanna to tancerka drugiego planu. Zamięskły razem, bo jedna z nich odeszła od męża, obie próbują się nawzajem dowartościować i powetować sobie zawodowe porażki i niepowodzenia w życiu osobistym. W tym celu zakładają internetowy portal randkowy udzielający porad matrymonialnych i reklamujący gadzety erotyczne (kulki gejszy) i dzięki niemu nawiązują bliższe kontakty z listonoszem i sąsiadem, mieszkającym piętro wyżej.

Pomysł na farsę znakomity, stwarzający mnóstwo komicznych sytuacji, pozwalający na szybkie tempo zachodzących

zdarzeń, niespodziewane zwroty akcji, wplatanie wielu aktualnych, także politycznych aluzji. Można do woli żartować z kobiecych przywar i obecnej rzeczywistości (drugiego takiego pretekstu jak pandemia długo nie będzie), kpić sobie z uzależnienia od facebooka i zagubienia się w wirtualnym świecie.

Spektakl był mistrzowskim popisem dwóch brawurowo grających swe role aktorek: Lucyny Malec i Magdaleny Wołłejko, nie licząc dwóch kolegów i prawdziwej siostry pani Magdy Jolanty jako pani Malwiny, którzy użyli swych głosów i wizerunków w prezentowanych on line odcinkach poradnika na portalu randkowym.

Niech jednak nikogo nie wprowadzi w błąd nazwisko autora! Meggie W. Wright brzmi na afiszu dość podejrzanie i łatwo można zdemaskować, że to kamuflaż i mistyfikacja, bowiem żaden obcokrajowiec nie byłby w stanie tak precyzyjnie opisywać polskich absurdów. Stąd nie jest

żadnym zaskoczeniem, że autorką jest sama Magdalena Wołłejko, która w dodatku spektakl wyreżyserowała. A zna się na aktorstwie, reżyserii i pisaniu komedii jak mało kto. Na ekranie pojawiła się w siódmym roku ży-

cia (film Między brzegami), kilka lat pobierała naukę w szkole baletowej, ukończyła warszawską Akademię Teatralną, posiadała niewątpliwie wrodzony talent aktorski, lekkie pióro, poczucie humoru i wyjątkowy

zmysł obserwacji, jest autorką wielu scenariuszy filmowych i telewizyjnych, komedii i tekstów piosenek. Znajomość kobiecej psychiki i środowiska artystów pozwala jej na dystans, autoironię i cięte riposty.

Należę do pokolenia, które doskonale pamięta kreacje jej ojca, charyzmatycznego Czesława (Młodość Szopena) i mamy Haliny Czengery, a także debiut pani Magdy w teatrze TV, gdzie występowała z Januszem Gajosem. Znałe są jej poprzednie utwory (Pamiętnik idiotki, Duet – o miłości od pierwszego wejrzenia, Klub hipochondryków z Teatru Syrena, prezentowany w Graz w niemieckiej wersji językowej czy Klub kobiet porzuconych, wystawiony przez Teatr Fantazja w Sydney). To dobrze, że Ursynów mógł bliżej poznać najnowszą pozycję tej utalentowanej pisarki i aktorki.

A już w najbliższą sobotę i niedzielę czeka nas, w ramach inauguracji Roku Kulturalnego otwarcie długo oczekiwanego Ursynowskiego Centrum Kultury Alternatywy. Oj, będzie się działo! Nie przegapcie niczego! Program jest wyjątkowo bogaty.

Wojciech Dąbrowski

Wojtek Dąbrowski

PROROCZE SŁOWA

Prorocze będą słowa wróżki,
Znam już przyczynę swej migreny:
Zamiast Biedronki są Kaczuszki.
Codziennie wyższe ceny.

Ziszczą się słowa Mateuszka,
Rząd będzie musiał zejść ze sceny.
Niebawem sprawi to Kaczuszka.
Codziennie wyższe ceny.

© MKWD (Muzyczny Kabaret Wojtka Dąbrowskiego)

W prawo czyli w lewo

Koniec epoki...

Miroslaw Mironiński

Zyjemy w określonym otoczeniu społecznym i kulturowym. Wokół nas znajdują się konkretni ludzie, instytucje etc. Niestety, otoczenie to stale się zmienia, ludzie odchodzą, a na ich miejsce przychodzą inni. To odwieczny cykl, w którym uczestniczymy. Każda epoka ma swoich bohaterów, idoli muzycznych, filmowych, gwiazdy kina, ulubionych sportowców, prezenterów telewizyjnych, ludzi wpływających na nasze opinie i poglądy.

Pamiętam, jak moja mama oglądała filmy z udziałem aktorów przedwojennych. Były to prawdziwe ówczesne gwiazdy m.in.: Eugeniusz Bodo, Aleksander Żabczyński, Józef Węgrzyn, Mira Zimińska, Franciszek Brodniewicz, Adam Brodzisz, Kazimierz Junosza-Stępowski, Witold Cont, Adolf Dymśa, Michał Znicz, Maria Chmurkowska oraz inni bardzo popularni i nieco mniej znani aktorzy sceniczni i filmowi. To na nich przychodziła do kin, teatrów, kabaretów, przedwojenna widownia. Polskie produkcje filmowe często oparte były na dość naiwnej fabule. Były też nieco przesłodzone albo na odwrót udratyzowane, mimo to nawet dziś zachowały wiele uroku. Łezka kręci się w oku, gdy je oglądamy. Może z powodu nostalgii za czymś, co było i już nie wróci? Dzisiejsi producenci filmów, zwłaszcza seriali umiejętnie, a nawet po mistrzowsku wykorzystują emocje tak aby przyciągnąć jak najliczniejszą widownię. Jest to istotna część marketingu towarzyszącego współczesnemu przemysłowi filmowemu na całym świecie.

Scenarzyści chętnie przenoszą widza w świat z czasów jego młodości. Wiadomo, kiedy człowiek jest młody na wszystko patrzy inaczej. Jest to typowa dla większości z nas reakcja na rzeczywistość. Patrzymy przez różowe okulary i świat wygląda inaczej, jest lepszy, weselszy, przyjemniejszy. Cóż, że kiedyś nie mieliśmy tylu dóbr materialnych co dziś, ale mieliśmy młodzieńczy zapał, którego często nam teraz brakuje. Wielu z nas żyło w świecie wyidealizowanym, wypełnionym napływającą ze świata muzyką: jazzem, rock and rollem, czy też big beatem - polskim mocnym uderzeniem. Dlatego młodość wspominamy z nostalgią. Podobnie jak emocje stanowi ona równie istotny element kina.

Nostalgia w kinematografii nie jest domeną jedynie kina polskiego. Pojawiała się ona w wielu krajach na całym świecie. Kino lat 70. dość często odwoływało się do sielankowej, wyidealizowanej przeszłości, która z perspektywy współczesnego człowieka uwikłanego w rozmaite społeczne zależności mogła wydawać się atrakcyjna. Filmy tego rodzaju stały się dla widzów sposobem do przeniesienia się w czasy, kiedy człowiek nie miał tylu ograniczeń, co współcześnie. Legendy Dzikiego Zachodu przywoływały poczucie niczym nieskrępowanej wolności. Bohaterowie przemierzali niezmierzoną prerię, przestrzenie bez granic. Podobnie bohaterowie tzw.

„Nostalgia w kinematografii nie jest domeną jedynie kina polskiego. Pojawiała się ona w wielu krajach na całym świecie”

filmów drogi. Przykładem jest m.in. „Konwój” – amerykański sensacyjny film drogi z 1978 roku w reżyserii Sama Peckinpaha. Tego typu obrazów było więcej. Epatowały widza złudnym przekonaniem, że wystarczy usiąść za kierownicą ciężarówki, aby wyrwać się z oków codziennego życia, choć nie zawsze udawało się to nawet w ww. filmach.

W kinie istnieje zapotrzebowanie na wspomnienia, dlatego były one i są częstymi tematami scenariuszy filmowych. Nie trzeba być znawcą kina, by to zauważyć. Wystarczy włączyć Netflix albo HBO aby się przekonać samemu, że wiele tytułów nawiązuje do dawnych czasów, zwłaszcza kojarzących się z elegancją, dostatkiem, względny poczuciem spokoju, poszanowaniem zasad etc. Przodują w tym kinematografie anglosaskie - brytyjska i amerykańska.

My również mamy swoje doświadczenia na tym polu. Niektórzy z czytelników pamiętają zapewne program Telewizji Polskiej „W starym kinie” w którym prezentowane były filmy wyprodukowane przed II wojną światową. Jego redaktorem i prowadzącym jednocześnie był niezapomniany Stanisław Janicki. Program ten cieszył się dużą oglądalnością, być może dlatego że pokazywał świat, który odszedł, który był już tylko wspomnieniem w latach 1967–1999, kiedy emitowano cykl „W starym kinie” w TVP.

Wspominam o tym dlatego, bo podobnie jak zapewne wiele osób z mojego pokolenia wyrastałem w otoczeniu filmów, sztuk teatralnych zdominowanych przez następców aktorów przedwojennych wspomnianych wyżej. Ci, którzy swe kariery rozpoczynali po wojnie nie tylko w niczym nie ustępowali swoim poprzednikom, ale dzięki talentowi i osobowości zyskali ogromną popularność. Przyczynił się do tego rozwój mediów, zwłaszcza telewizji.

Niestety gwiazdy kina, teatru, muzyki z czasem gasną i to dosłownie. Ubywa ich z każdym rokiem, miesiącem, tygodniem. Nie tak dawno, w maju tego roku pożegnaliśmy Bronisława Cieślaka znanego z przede wszystkim z serialu 07 zgłoś się, w którym wcielił się w rolę porucznika Borewicza. Zagrał też główną rolę w paradoksemie „Malanowski i Partnerzy”. Odszedł od nas nieodżałowany Krzysztof Krawczyk. Jego piosenki towarzyszyły kilku pokoleniom Polaków oraz słuchaczom za granicą. Jeszcze nie wszyscy otrząsnęli się po tej stracie, a tu kolejna - odchodzi znany i lubiany Wiesław Gołas. Pamiętamy go jako sympatycznego, jowialnego człowieka, wybitnego artystę. Do historii przeszła zaśpiewana przez niego na festiwalu w Opolu w 1977 roku piosenka W Polskę idziemy (tekst Wojciech Młynarski). Na ekranie pojawił się w niezapomnianej roli kapitana Sowy na tropie i Tomka Cześniaka, członka załogi „Rudego” - czołgu T-34 w serialu telewizyjnym Czterej pancerni i pies.

No cóż, jesteśmy świadkami końca pewnej epoki. Odchodzą ludzie jedyni w swoim rodzaju, wielkie osobowości, których w żaden sposób nie da się zastąpić. Na szczęście, mamy możliwość ożywnia ich dzięki filmom i nagraniom przechowywanym w archiwach.

„W starych nutach babuni - wspólne śpiewanie piosenek”

Ogólnopolski Festiwal Retro
im. M. Fogga

prowadzenie
Wojciech
Dąbrowski

16.09.2021
czwartek
godz. 18.00

Fundacja "Kluboteka Dojrzałego Człowieka"
ul. Lanciego 13 U9 02 - 792 Warszawa
kom. 887 13 14 14 www.kluboteka.info

Retroteka w Iluzjonie

Sobota, 18 września, Kino Iluzjon, ul. Narbutta 50a, sala Stolica
Inauguracja cyklu spotkań poświęconych kinu przedwojennemu
Dyrektor muzyczny: Jan Emil Młynarski (Złoty Liść Retro'2018)
godz. 16 - projekcje filmów: Złota maska (reż. Jan Fethke, 1939)
Trzy serca (reż. Michał Waszyński, 1939)
godz. 21 - Koncert zespołu Warszawskie Combo Taneczne

Dzieje się w Wilanowie!

25 września Potrzeby ogrodne - warsztaty stacjonarne dla rodzin

26 września - Muzyka dawna w Wilanowie (koncert)

3 października - Co za meble! Wyjątkowe meble do siedzenia - warsztaty dla rodzin

Soboty i niedziele - Zobacz pałac! (oprowadzanie w cenie biletu)

Czwartki, soboty, niedziele - Wszyscy ludzie króla (historia ożywiona)

Bezpłatne lekcje online - Po wiedzy! Podróże z Janem Sobieskim

Program MEiN dla grup - „Poznaj Polskę” w pałacu w Wilanowie!

W pałacu - Wystawa plafonów z Biblioteki Króla

Więcej informacji na ten temat można znaleźć: tel. 22 544 27 00, na stronach www.wilanow-palac.pl lub muzeum[at]muzeum-wila-

now.pl oraz bilety[at]muzeum-wilanow.pl

Miroslaw Mironiński

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie zdążyło przyzwać do odwiedzających, że mogą liczyć na coś interesującego.

W ofercie programowej na wrzesień i październik jest wiele wydarzeń, które z pewnością zaintrygują osoby szukające propozycji dzięki którym spędzą czas pożytecznie i przyjemnie. Zwiedzanie pałacu, parku, wystawy, panele dyskusyjne, wykłady etc.

O tym poniżej:

16 września - Kultura łączy się z naturą podczas 30-lecia Centrum UNEP/GRID-Warszawa

17 września - DOFE 2021 „Widziane z bliska...” – spotkanie online z ekspertami nowoczesnych technik digitalizacji

17-26 września - 25. Jubileuszowy Festiwal Nauki

18 września - Dobrze przygotowane - warsztaty online dla rodzin; 19. Bieg po Nowe Życie

Dzisiaj jest Wtorek 06 listopada 2012. Imieniny Feliksa, Leonarda, Melaniasza

PASSA
TYGODNIK SĄSIADÓW

WWW.PASSA.WAW.PL

REDAKCJA ZARZĄD REKLAMA KONTAKT

ZAPRASZAMY

DO ODWIEDZENIA NASZEGO PORTALU

Reakcja prezydenta Warszawy Stefana Starzyńskiego na agresję sowiecką na Polskę 17 września 1939 roku

Za kulisami podwójnego najazdu Polski

Marian Marek Drozdowski
Instytut Historii PAN

Warto poznać szczegóły sytuacji, w jakiej we wrześniu 1939 roku znalazło się państwo polskie i miasto stołeczne Warszawa w kontekście bohaterskiej postawy prezydenta Stefana Starzyńskiego.

Wybory do Rady Miejskiej Warszawy 18 grudnia 1938 r. traktował Starzyński jako porażkę swej koalicji Narodowo Gospodarczego Komitetu Samorządowego, który uzyskał tylko 32,8 % głosów i 39 % mandatów. Konkurencyjna PPS i Warszawski Klub Demokratyczny uzyskały 23,9 % głosów i 27 % mandatów, żydowski Bund 14,4 % głosów i 16 % mandatów. Stronnictwo Narodowe zdobyło 11,2 % głosów i 11 % mandatów, a Obóz Narodowo Radykalny 9,2 % głosów i tylko 4 % mandatów. Sromotną klęskę przeżyły żydowski partię mieszczańskie zdobywając 9,2 % głosów i 3 mandaty. Koalicja antyrządowa zdobyła w tych wyborach większość głosów i mandatów i teoretycznie była w stanie wybrać swego kandydata Tomasza Arciszewskiego – wybitnego socjalistę – na prezydenta Warszawy. Wśród socjalistów były obawy, czy zmiana na stanowisku prezydenta stolicy w skomplikowanej sytuacji międzynarodowej będzie służyła interesom państwa polskiego tym bardziej, że Starzyński wykazał wielki talent dobrego organizatora wielkiego programu inwestycyjnego w Warszawie, radykalnie zmniejszającego odsetek bezrobotnych i poprawiającego sytuację mieszkaniową ludności stolicy. W mieszkaniu prywatnym Tadeusza Szturm de Sztrema prowadził on konspiracyjne rozmowy z socjalistami na temat ich ewentualnej współpracy z Narodowo Gospodarczym Komitetem Samorządowym. Mimo braku formalnego porozumienia na posiedzeniach Rady Miejskiej socjaliści na ogół popierali propozycje prezydenta dotyczące przede wszystkim przygotowania Warszawy do obrony. Na wniosek Starzyńskiego Rada Miejska 23 marca 1939 r. przyjęła jednomyślnie następującą uchwałę:

„W związku z sytuacją polityczną państwa, która może spowodować powołanie wszystkich obywateli do najwyższych ofiar na rzecz dobra państwa, Rada Miejska stolicy staje u boku Wodza Naczelnego jako symbolu obrony państwa, dając tym samym wyraz gotowości obywateli stolicy do spełnienia swego obowiązku obywatelskiego i żołnierskiego.” Tak reagowała Warszawa Starzyńskiego na likwidację przez hitlerowską Rzeszę niepodległości Czechosłowacji i powstanie satelickiej Republiki Słowackiej.”

Cała opozycja warszawska i krajowa przystąpiła w kwietniu 1939 do obywatelskiego Komitetu Propagandy Pożyczki Obrony Przeciwnolotniczej, kierowanego przez kardynała Augusta Hlonda, prymasa Polski, wykupując akcje i obligacje Pożyczki. W skali krajowej jej jedna dziesiąta część została wykupiona

przez warszawiaków (ca 40 mln zł z 1939 roku).

W dniu 30 maja 1939 Starzyński zegnał w Katedrze Warszawskiej i na cywilnych Powązkach swoją małżonkę Paulinę Starzyńską, zmarłą po długiej chorobie. Wcześniej zegnał swego ideowego przyjaciela Walerego Sławka, po jego samobójczej śmierci. Czuł wielki żal do prezydenta Ignacego Mościckiego, marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego i premiera gen. Felicjana Słwoja-Składkowskiego, za sposób potraktowania najbliższego przyjaciela i powiernika marszałka Józefa Piłsudskiego. Chodziło o sparaliżowanie wyboru Sławka do Sejmu i niezaprośzenie go do Obywatelskiego Komitetu Pożyczki.

Po zarządzeniu przez marszałka Rydza-Śmigłego 24 sierpnia, po zawarciu paktu Ribbentrop-Mołotow, stanu czujności i przede wszystkim pocztowej, imiennej mobilizacji oficerów i żołnierzy, która objęła 70 %. Armii, wiele rodzin warszawskich żyło tą cichą mobilizacją prowadzoną przy pomocy Wydziału Wojskowego Zarządu Miejskiego. Starzyński, po wydaniu odezw do mieszkańców stolicy, wzywającej do dojrzałości obywatelskiej, w obliczu nowej sytuacji międzynarodowej Polski, wezwał ludność Warszawy do kopania rowów obrony przeciwnolotniczej i szybkiego przygotowania schronów. Aktywny udział w tej akcji brała młodzież warszawska, na czele z harcerzami i Unia Polskiego Związku Obróńcy Ojczyzny na czele z wdową po marszałku Piłsudskim – Aleksandrą Piłsudską. W akcji kopania rowów brali m.in. udział Żydzi, którym udało się opuścić terytorium Niemiec dzięki pomocy polskich konsulów.

Po pierwszych bombardowaniach warszawskich zakładów przemysłowych, a także osiedli mieszkaniowych, biskup polowy Wojska Polskiego Józef Gawlina w liście pasterskim do żołnierzy podkreślał: „Bądźcie godnymi bojownikami Boga i Polski, odrzućcie od siebie wszystko, co poziome, grzeszne, niegodne. Bądźcie pewni zwycięstwa.” W pierwszych dniach wojny Starzyński w urzędach i przedsiębiorstwach miejskich uzupełniał luki spowodowane powszechną mobilizacją, emerytami, członkami rodzin, w tym wielu kobietami. Służby miejskie musiały się liczyć z wprowadzonymi przez rząd obwieszczeniami o stanie wojennym: zawieszeniem praw wolności osobistej, nietykalności mieszkania, wolności słowa, tajemnicy korespondencji i wolności zrzeszeń oraz zapowiedzią powołania instytucji komisarsza cywilnego.

Od 3 września 1939 zwierzchnikiem wojskowym prezydenta Starzyńskiego był gen. Walerian Czum, mianowany Dowódcą Obrony Warszawy. Szefem jego sztabu został płk dypl. Tadeusz

Tomaszewski, były dowódca Legii Akademickiej. W tym dniu, po zabezpieczeniu wielkiej demonstracji patriotycznej ku czci Wielkiej Brytanii i Francji, które zgodnie z sojuszem z Polską, przystąpiły do wojny z III Rzeszą hitlerowską, Starzyński rozpoczął wielką akcję organizacji cywilnej obrony Warszawy. Objęła ona: Obywatelski Komitet Obrony Przeciwnolotniczej (Julian Kulski), Społeczny Komitet do Spraw Obrony Państwa przy Gminie Żydowskiej (prezes Maurycy Mayzel), Żydowski Komitet Robotniczej Samopomocy Społecznej, Warszawski Robotniczy Komitet Pomocy Społecznej (Zygmunt Zaremba), Straż Obywatelską (Janusz Regulski), Społeczny Komitet Samopomocy Społecznej (Artur Śliwiński). Po opanowaniu chaosu ewakuacyjnego, spowodowanego zarządzeniami władz rządowych i apelami radiowymi ppłk Romana Umiaostowskiego w dniach 6-8 września 1939, Starzyński, mianowany Komisarzem Cywilnym Obrony Warszawy przy gen. Czumie, wspólnie z nim i płk. Wacławem Lipińskim – nowym rzecznikiem informacji i propagandy Dowództwa Obrony Warszawy – energicznie uspokoił gorącą ewakuacyjną.

Wielkim sojusznikiem Starzyńskiego w organizowaniu cywilnej obrony miasta był dotychczasowy kierownik muzyczny Polskiego Radia Edmund Rudnicki, który nie wykonał zaleceń naczelnej dyrekcji w sprawie ewakuacji i nie zamknął stacji i gmachu przy ul. Zielnej. Szczególne wrażenie wywoływały dzięki temu codzienne radiowe przemówienia Starzyńskiego, poświęcone warunkom bytu w walczącej stolicy i apelujące do sojuszników o pomoc, zgodnie z zawartymi sojuszami. Starzyński, podobnie jak prezydent RP prof. Ignacy Mościcki, marszałek Rydz-Śmigły i Rząd Polski nie wiedział, że:

- istnieje tajny protokół do układu Ribbentrop-Mołotow o podziale Polski na niemiecką i sowiecką strefę wpływów, wzdłuż linii Wisły, Bugu i Narwi i że wiedza o tym protokole została utajniona wobec polskich dyplomatów – przez dyplomatów anglosaskich;

- że na wieść o mobilizacji dywizji sowieckich na granicy z Polską gen. Gamelin polecił gen. Georges'owi, dowódcy Frontu Północno-Zachodniego, wstrzymanie francuskiej ofensywy. Ta dyrektywa została zaawizowana przez zebraną 12 września 1939 r. w Abeville Najwyższą Radę Sojuszniczą, która podjęła decyzję, że na froncie zachodnim nie będzie prowadzić żadnych działań zaczepnych. Skazywało to Polskę na samotną walkę z agresorem niemieckim, a od 17 września z agresorem sowieckim;

- że od 5 września 1939 r. działała deklaracja rządu amerykań-

skiego o neutralności w toczącej się wojnie europejskiej. Oznaczała ona zakaz czynnego udziału w siłach zbrojnych państw wujających, zakaz sprzedaży broni i zbierania składek na rzecz wspomnianych państw, np. na Fundusz Obrony Narodowej przez Polonię amerykańską. 8 września 1939 roku 80 % Amerykanów obarczyło Niemców winą za wybuch wojny, a tylko 9 % uważało wówczas, że Stany Zjednoczone winny wypowiedzieć wojnę Niemcom.

Trwająca od 10 do 17 września 1939 bitwa nad Bzurą – rezultat kontrofensywy Armii „Poznań” i „Pomorze”, dowodzonej przez gen. Tadeusza Kutrzebę, dała sporo wytchnienia Warszawie, możliwość konsolidacji jej obrony wojskowej i cywilnej. Od 9 września obroną wojskową kierował gen. Juliusz Rómmel, któremu powierzono Armię „Warszawa”, działającą w rejonie środkowej Polski. Prosił on Starzyńskiego, był czuły się Komisarzem Cywilnym nie tylko przy Dowództwie Obrony Warszawy gen. Waleriana Czumy, ale także przy Armii „Warszawa”. W dniu 10 września gen Rómmel i Starzyński otwartym samochodem zwiedzali wiele placówek cywilnej obrony Warszawy, wszędzie byli witani serdecznie przez ludność.

W dniu 16 września broniło Warszawy i jej przedpola około 100 tys. żołnierzy. Na wschód od Wisły znajdowały się oddziały Armii „Kraków” i „Lublin” oraz oddziały innych armii rozlokowane między Radzyminem i Tomaszowem Lubelskim. Zaczął działać Front Południowy, złożony głównie z Armii „Małopolska”, skoncentrowany wokół Lwowa, a dowodzony przez gen. Kazimierza Sosnkowskiego, który miał lokalne sukcesy w walce z dywizjami niemieckimi. W rejonie Kobrynia formowała się Samodzielna Grupa Operacyjna „Polesie”, dowodzona przez gen. Franciszka Kleeberga. W sumie walczyło nadal 25 dywizji polskich. Walczyła też nadal, z lokalnymi sukcesami, załoga Warszawy i obrońcy Helu. W takiej sytuacji frontowej, w nocy 17 września 1939 o godzinie 2.00 polski ambasador w Moskwie Wacław Grzybowski został poinformowany przez Władimira Potiomkina, zastępcę komisarza spraw zagranicznych, że Armia Czerwona wkracza w granice państwa polskiego, które faktycznie przestało istnieć i uległo rozkładowi. „Warszawa jako stolica Polski już nie istnieje, dlatego straciły ważność traktaty zawarte pomiędzy ZSRR a Polską. Rząd ZSRR nie może zajmować dotychczasowego neutralnego stanowiska i musi wziąć w opiekę ludność Zachodniej Ukrainy i Białorusi”.

Obroncy Warszawy, na czele z Rómmlem, Czumą i Starzyński, nie znali treści tego cynicznego „uzasadnienia” sowieckiej agresji, realizującej tajne porozumienia sowiecko-niemieckie z 23 sierpnia 1939 roku. Ich treść, znana dyplomatom amerykańskim i angielskim, została utrzymana w tajemnicy przed dyplomatami polskimi. Walcząca Warszawa nie została poinformowana o reakcji państw sojuszniczych i Stanów Zjednoczonych na sowiecką agresję na Polskę, o zachowaniu przez nie stosunków dyplomatycznych z agresorem, o przemilczeniu w mediach zbrodni sowieckich na terenach II RP, okupowanych przez Armię Czerwoną, o braku reakcji Ligi Naro-

Stefan Starzyński.

dów na zdeptanie jej zasad funkcjonowania. przez rząd sowiecki. Sojusznicy Polski wierzyli, że zetknięcie się Armii Czerwonej z armią hitlerowskiej Rzeszy na polskim terytorium, doprowadzi, wkrótce do oczekiwanego konfliktu sowiecko-niemieckiego i tym usprawiedliwiali swoją reakcję na sowiecką agresję na Polskę.

Naczelnny Wódz-Marszałek Rydz-Śmigły, po dyskusji z oficerami swego sztabu, na sowiecką agresję, która była dla niego wielkim zaskoczeniem zareagował rozkazem:

„Sowiety wkroczyły. Nakazuję ogólne wycofanie się na Rumunię i Węgry najkrótszymi drogami. Z bolszewikami nie walczyć chyba w razie natarcia z ich strony albo próby rozbijania oddziałów. Zadania Warszawy i miast, które miały się bronić przed Niemcami – bez zmian. Miasta do których podejma bolszewicy, powinny z nimi pertraktować w sprawie wyjścia garnizonów do Węgier lub w Rumunię”.

Jak na wspomnianą agresję zareagował walcząca Warszawa pozbawiona obiektywnej informacji o sytuacji?

Gen. Rómmel - stary oficer rosyjski - nakazał traktować oddziały sowieckie jako oddziały sojuszników. Na wieść o opuszczeniu terytorium Polski przez prezydenta RP, naczelnego wodza, rząd, w porozumieniu z księciem Zdzisławem Lubomirskim, który we wrześniu 1939 r. prowadził swój salon polityczny, postanowił powołać rząd tymczasowy pod swoim kierownictwem z udziałem Zdzisława Lubomirskiego, Mieczysława Niedziałkowskiego, Zygmunta Zaremby, Józefa Everta i innych osób. Rząd ten miał przyznać gen. Rómmłowi specjalne pełnomocnictwa na obszar zajęty przez wojska polskie. Mjr Starzyński i płk Wacław Lipiński byli zaskoczeni tymi planami. W burzliwych dyskusjach przekonywali, że gen. Rómmel nie ma konstytucyjnych uprawnień w sprawie prowadzenia polityki zagranicznej państwa, która należy do kompetencji prezydenta i rządu RP. Realizacja jego propozycji i księcia Zdzisława Lubomirskiego doprowadziłaby do chaosu decyzyjnego, do podpisania aktu kapitulacyjnego, który zburzyłby kontynuację polskiej działalności państwowej na obczyźnie i w okupowanym kraju. W efekcie tej argumentacji

gen. Rómmel zgodził się na powołanie Komitetu Obywatelskiego, którego faktycznym przewodniczącym był Stefan Starzyński.

Komitet w ostatniej fazie obrony Warszawy, wzmocnionej rozbitymi oddziałami 15 i 25 Dywizji Piechoty i Brygadą Kawalerii gen. Abrahama, z honorem spełniał swe trudne zadania, korzystając z rad gen. Kutrzeby zastępcy gen. Rómmła. Spory wewnętrzne dotyczyły terminu zaprzestania walki. Gen. Kutrzeba, który budził respekt wśród generałów i oficerów niemieckich, został obarczony przewidywanym delegacji kapitulacyjnej. Udało się jej zapewnić respektowanie przez stronę niemiecką zasad konwencji genewskiej wobec zawodowych oficerów i podoficerów, zwolnienie wszystkich żołnierzy z poboru i puszczenie ich do domów, dostarczenie pomocy lekarskiej i środków sanitarnych i opatrunkowych dla rannych i chorych oraz porcji żywnościowych dla szpitali i głodującej ludności stolicy.

Szczegóły układu kapitulacyjnego z Niemcami negocjował już jako prezydent Warszawy Stefan Starzyński. On też, po rozmowach mjr Edmunda Galinaty z Rómmlem, który przyleciał samolotem do Warszawy i przekazał ostatnie mu polecenia marszałka przebywającego w Rumunii, m.in. w sprawie zorganizowania działalności podziemnej przy pomocy Jana Delingowskiego i Tadeusza Szturm de Sztrema zorganizował pomoc instytucji i przedsiębiorstw miejskich dla rodzącej się Służby Zwycięstwa Polski pod kierownictwem gen. Michała Karaszewicza – Tokarzewskiego. W trakcie trwania rokowań kapitulacyjnych 28 września rząd Rzeszy podpisał z ZSRR układ o granicach i przyjaźni korygujący kształt terytorialny strefy wpływów na korzyść Niemiec, które obejmowały województwo warszawskie i lubelskie, godząc się na oddanie państw bałtyckich i Mołdawii pod sowiecką strefę wpływów. Jeden z tajnych protokołów do tego układu przewidywał współpracę NKWD z Gestapo w zwalczaniu polskich ruchów niepodległościowych, praktycznie była to współpraca niemiecko-sowiecka w likwidacji polskiej inteligencji. Starzyński stał się jedną z pierwszych ofiar tej współpracy.

Fot wikipedia

**TANI SERWIS
KOMPUTEROWY**
18 zł/h, 24 h
Dojazd 0 zł
506 480 505

KUPNO-SPRZEDAŻ

**ANTYKWARIAT KUPI
ZA GOTÓWKĘ**
ANTYKI, OBRAZY, SREBRA,
MILITARIA I INNE
UL. DĄBROWSKIEGO 1
22 848-03-70 601-352-129

MOTO

CAŁE i uszkodzone kupię,
504 899 717
SPRZEDAM Mazdę 6 kombi,
2010 rok, 2.0 benzyna, 147 km +
LPG, 605 364 397

NAUKA

HISZPAŃSKI, 507 087 609
MATEMATYKA, FIZYKA,
691 502 327
MATEMATYKA, FIZYKA,
CHEMIA, dojeżdżam, 504 057 030
MATEMATYKA korepetycje,
797 730 535

NIERUCHOMOŚCI

DZIAŁKI rekreacyjno-
budowlane, Prażmów,
602 770 361
KUPIĘ las, okolice Prażmowa,
602 770 361
MOKOTÓW 4 pokoje
z balkonem, 695 339 423
WYNAJMĘ magazyn o pow.
120 m², Piaseczno. 603 323 603

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI
"Van Der Zał"
pilnie i okazjnie sprzedą tematy:
Pełną ofertę wraz ze zdjęciami
otrzymasz drogą mailową.
Tel.: 601 720 840

Mieszkania: sprzedaż:
● **Bobrowiecka**, 88 m², stan
deweloperski, ładne, 601 720 840
● **Centrum**, 28 m², 1 pok.,
ul. Tamka, 601 720 840
● **Centrum**, 124 m², 4 pok., ul.
Dzika, 1,5 mln. zł, 601 720 840
● **Mokotów Górny**, 115 m², ul.
Wielicka, 4 pok. zrobione, ładne,
601 720 840
● **Ochota**, 45 m², 2 pok., 630
tys. zł, zrobione, 601 720 840
● **Sadyba**, 550 m², wynajęte na
hostel z najemcą na 10 lat, 2,7 mln.
zł, 601 720 840
● **Starówka**, koło Rynku, 53 m²,
2 pokoje, do wejścia, 601 720 840
● **Ursynów**, 61 m², 3 pok.,
I p., do wejścia, tylko 570 tys. zł,
601 720 840
● **Ursynów**, 3 pok., 58 m²,
c. 710 tys. zł, 601 720 840
● **Ursynów Imielin**, 70 m², 3
pok., z garażem, ładne, 601 720 840

DUŻY WYBÓR DOMÓW:
Sadyba, Mokotów, Wilanów,
Powsin, Konstancin.
Zapraszamy do współpracy,
601 720 840

Domy:

● **Dom** ok. Góry Kalwarii, w
stanie surowym 230 m² na działce
1300 m². Cicha, spokojna okolica,
tylko 350 tys. zł, 601 720 840

● **Konstancin**, rezydencja 400
m²/3500 m², starodrzew, wysoki
standard, 601 720 840
● **Konstancin Skolimów**
190/1200m², ładny zadbane dom,
do wprowadzenia, 601 720 840
● **Mokotów Górny**, atrakcyjne
domy na sprzedaż, od 200 do 450
m², 601 720 840
● **Mokotów Górny** dom, 300
m², świetny punkt, 601 720 840
● **Piaseczno Gołków**, 80 m²
dom, działka 500 m², c. 630 tys.
zł, 601 720 840
● **Ursynów**, pół bliźniaka,
610 m² na mieszkanie lub biuro,
c. 3,8 mln. zł, 601 720 840,
● **Zalesie Dolne**, piękna
rezydencja 310/3500 m²:
piękny ogród, piękny dom,
601 720 840

Działki:

● **Działka** 1600 m²
k.Konstancina (5 km), pod
budowę domu, ładna, zielona,
cisza, spokój, świetna cena,
601 720 840
● **Konstancin**, działka 3300 m²,
strefa A, dobra cena, 601 720 840
● **Chyliczki**, działka 5000 m²
pod 5 bliźniaków, dla dewelopera
lub mniejsze części po 1250 m²
każda, 601 720 840
● **Chyliczki** 5700 m² pod mini
osiedle bliźniaków lub pod
rezydencję, 601 720 840
● **Pyry**, 1900 m², tuż przy
ul. Puławskiej, c. 2 mln.200 tys. zł,
superpunkt , 601 720 840
● **Wesoła** 63 000 m²,
inwestycyjna, blisko autostrady,
601 720 840
● **Wilanów**, 5000 m², pod
bud. jednorodzinne, ładna działka,
601 720 840

Do wynajęcia:

● **Mokotów**, ul. Belwederska,
4 pokoje, 108 m², do wynajęcia
6500 zł/m-c, 601 720
● **Ursynów**, 45 m² 2 pokoje
z garażem, 2000 zł/m-c,
601 720 840

Lokale handlowe :

● **58 m²** z dobrym najemcą,
tylko 830 tys., zł. 601 720 840
● **Biedronka**, z najemcą.
Wieloletnia umowa, 601 720 840
● **Biurowiec**, 3000 m²,
Warszawa, dobry standard,
z parkingiem na 75 samochodów,
możliwość kupna 1/2 biurowca,
601 720 840,
● **Centrum**, lokal 160 m² –
sprzedaż – z najemcą – 10 lat,
dobra inwestycja, 601 720 840
● **Grochów**, ok. Ronda
Wiatraczna 240 m², do wynajęcia,
18 tys. zł/m-c lub sprzedaż,
c. 2.5 mln. zł, 601 720 840
● **Kamienica** 421 m² + lokale
handlowe, wszystko wynajęte,
czynsz płacony przez najemców
20 tys/m-cznie - sprzedam,
601 720 840
● **Lokal** handlowy 120 m² , z
najemcą, okolice Nowego Światu,
601 720 840
● **Lokal** z wieloletnim najemcą,
stopa zwrotu 9%, Górny Mokotów,
601 720 840
● **Mokotów** 70 m², lokal z
najemcą, gastronomia, c. 1 mln
450 tys. zł brutto, wynajęty na
10 lat, 601 720 840
● **Mokotów Dolny** lokal
handlowy 90 m² z witryną, stan
deweloperski, 601 720 840,
● **Sadyba**, lokal handlowy 110
m² do wynajęcia, wysoki standard,
witryny przy głównej ulicy,
601 720 840
● **Ursynów**, 82 m², lokal
handlowy z wieloletnim najemcą –
na sprzedaż, 601 720 840

● **Ursynów-Kabaty**, 128 m²
lokal z witrynami, dobry punkt,
do wynajęcia, 11 tys/m-c,
601 720 840
● **Żoliborz**, 75 m², wynajęty na
10 lat, z najemcą, c. 1 mln 550 tys.
zł, 601 720 840

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI
"Van Der Zał"
pilnie szuka dla swoich klientów:
mieszkań, apartamentów,
domów, rezydencji,
niezabudowanych działek gruntu
w południowej części Warszawy
(Konstancin, Piaseczno i okolice,
Sadyba, Wilanów, Mokotów,
Stegny, Ursynów, itd.).
Tel.: 601 720 840

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI
"Van Der Zał"
pilnie poszukuje mieszkań
i czteropokojowych
do kupna bezpośrednio,
tel. : 601 720 840

POGRZEBOWE

**OPIEKA
NAD GROBAMI**
tanio i solidnie
500 336 607

USŁUGI
POGRZEBOWE
Mokotów, Ursynów
ul. Rzymowskiego 35
tel: 691 193 581 24h
www.tobiasz24.pl

Usługi Pogrzebowe
URSYNÓW
Tel. 24h: ☎ **600 399 199**
Komisji Edukacji Narodowej 53
☎ **22 499 20 01**
www.pogrzebyursynow.pl

NAGROBKI
już od 2899 zł
22/214 06 31
500 290 360
EKSPOZYCJA
Wółka Węglowa
ul. Palisadowa 15

PRACA

DYREKTOR Szkoły
Podstawowej nr 336 w Warszawie,
ul. Małcużyńskiego 4 zatrudni
kontrolera ruchu (opiekun dzieci i
młodzieży przy przejściu przez
jezdnię w drodze do i ze szkoły),
tel. 22 859 17 20, e-mail:
sp336@edu.um.warszawa.pl
ZATRUDNIĘ na parking
emeryta niepalącego, 691 473 778

USŁUGI

AAA MALOWANIE
tanio, remonty,
glazurnictwo
669 945 460

AA GLAZURA, terakota,
remonty, 794 781 765

BEZPŁYŁOWE cyklinowanie,
malowanie, gładzie 22 756 57 63,
502 093 588
DEZYNSEKCJA, skutecznie,
22 642 96 16
DOCIEPLANIE budynków,
poddaszy, malowanie elewacji -
kilkunastoletnie doświadczenie,
501 624 562
DOCIEPLANIE budynków,
szybko, tanio, solidnie,
tel. 502 053 214
HYDRAULIK, 602 651 211
HYDRAULIK, pełen zakres,
601 81 85 81

KANCELARIA PRAWNA
Marta Bisińska
Obsługa prawna firm
i klientów indywidualnych
udzielanie porad,
prowadzenie negocjacji,
sporządzanie:
umów, pism procesowych,
odwołań
tel. 602 134 102

KOMPUTERY
pogotowie,
ul. Na Uboczu 3,
tel. 22 894 46 67,
696 37 37 75

KOMPUTERY
serwis, sprzedaż,
FLYCOM,
Pasaż Ursynowski 9,
tel. 22 644 26 05,
601 737 777

MALOWANIE, gładź,
505 735 827
MALOWANIE, hydraulika,
remonty, 501 050 907

MOSKITIERY
602 380 218

NAPRAWA lodówek,
602 272 464
NAPRAWA lodówki, pralki,
502 562 444

NAPRAWA LAPTOPÓW
ELEKTRONIKA KOMPUTERY
CENTRUM SERWISOWE
ul. Meander 2 A
668 108 222

NAPRAWA SPRZĘTU
AUDIO-TV-VIDEO
SONY, PANASONIC,
LG, SAMSUNG
I INNE
ul. Meander 2 A
668 108 222
pon.-pt. 11-19, sob. 10-14

NAPRAWA 24h
chłodnie
lodówki
kostkarki
do lodu
603-584-876

NAPRAWA
MASZYN DO SZYCIA
DOJAZD GRATIS
tel. (022) 844 81 58

Tusze, Tonery
Oryginalne, Zamienniki, Regeneracja
BEZPŁATNA
DOSTAWA
DO FIRM
na Ursynowie!
tel. 22 208 00 00 ul. Meander 2a, Pasaż Natoliński

NAPRAWA pralek
BOSCH, SIEMENS,
WHIRPOOL, itp.,
22 644 52 59, 501 122 888

PRANIE dywanów,
wykładzin, kanap,
669 945 460

REMONTY, budowlane,
ogrodzenia, 513 137 581

REMONTY,
ELEKTRYCZNE,
HYDRAULICZNE, itp.
608 303 530

ROLETY, plisy, moskitiery,
żaluzje, producent, 602 380 218
STOLARKA, pełny zakres,
naprawy, 22 641 54 84;
601 751 247
WIERCENIE, KARNISZE, itp.
608 303 530

ZDROWIE

ALKOHOŁOWE odtrucia,
Esperal, tanio, 22 613 98 37;
22 671 15 79

BANERY
WYKLEJANIE
SZYB I WITRYN
TABLICE
606 528 720

PASSA
TYGODNIK SĄSIADÓW
Zapraszamy do odwiedzenia naszego
profilu w mediach społecznościowych

W SPRAWIE
OGŁOSZEŃ DROBNYCH
PROSIMY DZWONIĆ
POD NUMER
509 586 627

EKO-BUD

tel: 22 / 787 19 10
komórkowy: 602 627 232
okna@eko-bud.com.pl
okna drzwi rolety parapety
bramy garażowe
SPRZEDAŻ * MONTAŻ * DORADZTWO

BIURO HANDLOWE
WARSZAWA- URSYNÓW
ul. Roentgena 45, lok 4B
tel/fax: 22 / 644 73 63
ursynow@eko-bud.com.pl

BIURO HANDLOWE
WOŁOMIN
ul. 1-go Maja 26B
tel/fax: 22 / 787 1646
wolomin@eko-bud.com.pl

Kronika Stróżów Prawa

Kierowała samochodem mając 2 promile

Mokotowscy policjanci zatrzymali 61-letnią kobietę podejrzaną o kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości. Kilka minut przed godziną 20.00 para jadąca ul. Puławską od strony Piaseczna w kierunku Mokotowa zauważyła ciemne bmw jadące całą szerokością jezdni. Samochód w sposób chaotyczny zjeżdżał z jednego pasa ruchu na drugi, jechał bardzo blisko innych pojazdów i odbijał się od krawężników. Mając uzasadnione podejrzenie, że osoba prowadząca pojazd może być nietrzeźwa, pojechali za nim. Kiedy samochód zatrzymał się na czerwonym świetle na skrzyżowaniu al. Niepodległości z ul. Batorego, kierującą volkswagenem zajęła jej drogę, uniemożliwiając dalszą podróż. Chwilę później na miejscu pojawili się mundurowi, którzy wylegitymowali kobietę siedzącą za kierownicą. Badanie wykazało, że miała ona około 2 promili alkoholu w organizmie. Funkcjonariusze zatrzymali jej prawo jazdy, kobie-

ta została przewieziona do komendy Policji. Teraz czeka ją rozprawa sądowa, podczas której może zostać skazana nawet na 2 lata więzienia. Na długi czas będzie mogła pożegnać się ze swoim prawem jazdy.

Pokłócił się z dziewczyną i jeździł samochodem

Policjanci ze stołecznej drogowki zatrzymali 21-latkę podejrzanego o kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwości. Około godziny 3.00 w nocy mundurowi zostali skierowani przez oficera dyżurnego w rejon jednego z budynków przy ul. Dolnej na Mokotowie. Tam pracownik ochrony zgłosił, że kurujący audi wjechał w szlaban. Ochroniarz podszedł do niego i zapytał, co się stało, ale siedzący za kierownicą mężczyzna nic nie mówił. Kiedy na miejsce przyjechali policjanci, powiedział im, że nie wie jak do tego doszło. Od mężczyzny wyczuwalna była woń alkoholu. Swoją stan uzasadniał tym, że pił alkohol, ponieważ rostał się z dziewczyną. Później wsiadł do samochodu i jeździł bez celu ulicami Warszawy aż dotarł do tego miejsca. Badanie alkotestem wykazało, że miał on około 2 promili alkoholu w wydychanym powietrzu. Kierujący został zatrzymany i przewieziony do policyjnego aresztu.

Po wytrzeźwieniu 21-latek usłyszał zarzuty, za które teraz sąd może go skazać na 2 lata więzienia. Podejrzaną może się także spodziewać długiej przerwy w

prowadzeniu pojazdów mechanicznych oraz wysokiej grzywny.

Siedział w samochodzie i kłócił się sam ze sobą

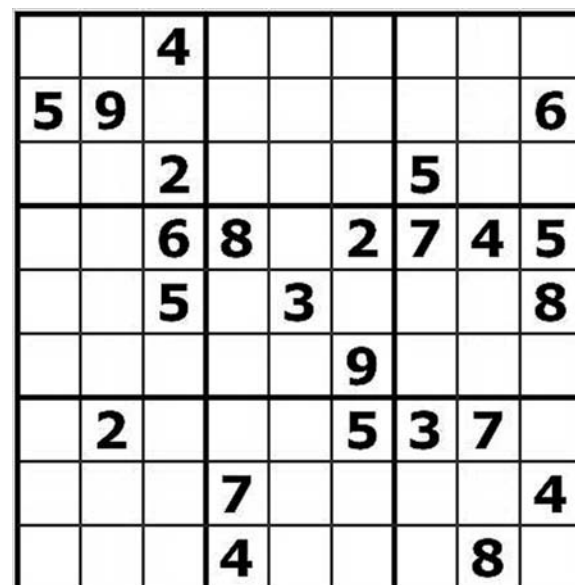
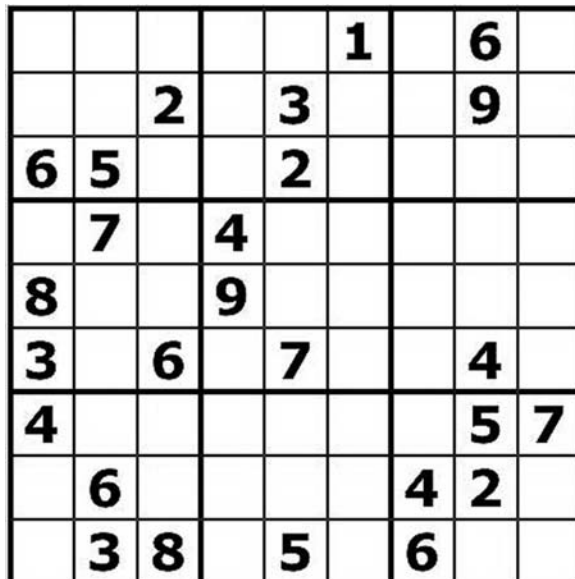
Patrolując rejon ulicy Idzikowskiego, policjanci około godziny 8.00 zauważyli stojący przy jednej z posesji samochód. Siedzący wewnątrz citroena mężczyzna machał rękoma i najwyraźniej krzyczał sam do siebie, w samochodzie bowiem był sam, nie było widać też, aby rozmawiał przez telefon. Policjanci postanowili go wylegitymować i sprawdzić jego stan trzeźwości. Na widok mundurowych 41-latek zaprzestał dyskusji ze sobą, ale wykazywał zdenerwowanie. Był trzeźwy. Po sprawdzeniu w policyjnych systemach okazało się, że w przeszłości był zatrzymywany i karany za posiadanie narkotyków.

Kiedy wywiadowcy zapytali, czy posiada środki odurzające, oświadczył, że może coś mieć. Mundurowi wyjęli ze schowka wewnątrz auta dwa woreczki. W jednym znajdowała się sproszkowana substancja, w drugim zielono-brunatny susz. Badanie narkotesterem wykazało, że to mefedron i marihuana. Podejrzaną mężczyznę tłumaczył się, że narkotyki znalazł w toalecie typu toy-toy. Środki odurzające zostały zabezpieczone jako dowód w sprawie. Ich posiadacz trafił do policyjnego aresztu, teraz swoją linię obrony będzie mógł przedstawić w sądzie, który może go skazać nawet na 3 lata więzienia.

Dla wszystkich

Nagrodę za rozwiązanie otrzymuje **Hanna Kowalczyk**. Odpowiedzi proszę zgłaszać telefonicznie 22 648-44-00 **we wtorek** między godz. 12.00 a 12.30. Nagrodę można odebrać w środę w godzinach 10-20.

Sprzątając Ursynów, sprzątamy świat!

Ursynów po raz kolejny włącza się do akcji „Sprzątanie świata”, w którą co roku zaangażowane są miliony osób oraz setki instytucji. W akcji wezmą udział władze dzielnicy, ursynowscy radni i pracownicy Urzędu Dzielnicy Ursynów w ramach wolontariatu pracowniczego. Akcja odbędzie się już w najbliższą niedzielę (19 września), w godzinach 13.00-16.00.

Sprzątanie Ursynowa odbędzie się w trzech lokalizacjach: Park Przy Bażantarni (część wschodnia) – zbiórka przy Orliku, Las Kabacki od strony ul. Moczydłowskiej – zbiórka przy stojakach rowerowych, Park Polskich Wynalazców i okolice – zbiórka przy wejściu do parku od ul. Grzegorzewskiej.

KURS TAŃCA TOWARZYSKIEGO

dla Rodziców i Dziadków! 45+

Zajęcia prowadzi doświadczony pedagog, wieloletni instruktor tańca klubu „STODOLA” Krzysztof Sulowski

Konieczne zapisy telefoniczne

M - Natolin

KLUB PRZY LASKU

ul - Lasek Brzozowy 2

Info: 515-231-969

UWAGA: Prosimy o obuwie na zmianę!

Klub Przy Lasku, ul. Lasek Brzozowy 2

Teatrzyk „Siadaj – Pała!”

- zaprasza dzieci chętne do udziału w zajęciach teatralnych

W efekcie rocznej pracy dzieci tworzą spektakl teatralny, który jest wielokrotnie prezentowany ursynowskiej publiczności. Podstawową formą pracy są warsztaty teatralno-dramowe. Dzieci rozwijają świadomość własnych emocji, nabywają pewności siebie, rozwijają wyobraźnię, uczą się wielu zachowań społecznych i doskonale się bawią. **Teatralne doświadczenia to inwestycja w całe życie.**

I grupa, środy 16:20 - 17:50 ul. Lasek Brzozowy 2
II grupa, środy 18:00 - 19:40 ul. Lasek Brzozowy 2
(Pierwsze zajęcia i zapisy w środę, 15.09)

Małgorzata Grzesikowska – pedagog, reżyser teatrów dziecięcych, scenarzystka, specjalista z zakresu dramy, twórca dziecięcego teatru „Siadaj – Pała!” działającego od 1993 r.
0-515-231-969 Zapisy tylko telefonicznie!

Ważne telefony

Ursynów

Urząd Dzielnicy
al. Komisji Edukacji Narodowej 61
Centrala 22 443 71 00
fax 22 443 72 91
Informacja Wydziału Obsługi
Mieszkańców 22 443 72 00

Policja 603 19 78 lub 112
Ośrodek Pomocy Społecznej 22 544 12 00

Miejskie Centrum Kontakt
Warszawa (czynne całą dobę
przez 7 dni w tygodniu) 1915

Mokotów

Urząd Dzielnicy
ul. Rakowiecka 25/27 22 443 64 00

Wydział Obsługi Mieszkańców 22 443 65 00
22 443 65 01

Urząd Skarbowy 22 502 00 00
Pogotowie Ratunkowe 999 22 844 04 46

Policja 22 603 11 88
Straż Miejska 986, 22 649 40 90
Straż Pożarna 998, 22 844 00 71

Wilanów

Urząd Dzielnicy
ul. Franciszka Klimczaka 2 22 44 35 000

Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Przyczółkowa 27A 22 648 22 26

Policja 22 842 32 61
Straż Miejska 986, 852 16 00
Straż Pożarna 22 596 71 40

Piaseczno

Urząd Miasta i Gminy
ul. Kościuszki 5 701 75 00

Starostwo 757 20 51
Powiatowe 726 67 00
Urząd Skarbowy 999 535 91 93

Pogotowie Ratunkowe 997 756 70 16...18

Policja 756 70 16...18
Straż Miejska 701 76 95 986

Straż Pożarna 998, 756 72 43
Pogotowie Gazowe 992 701 32 20

Pogotowie Elektryczne 701 32 20

Pogotowie Wodno – Kanalizacyjne 603 309 399

Konstancin-Jeziorna

Urząd Gminy
ul. Piaseczyńska 77 22 484 23 00, 22 484 23 10

Policja 997, 756 42 17
Straż Miejska 757 65 49
Straż Pożarna 998, 750 18 19

Pogotowie 999, 756 75 11

Lesznowola

Urząd Gminy
ul. Gminnej Rady Narodowej 60 757-93-40 do 42; 757-92-71; 757-90-02; faks 757-92-70

Pogotowie Ratunkowe 999
Pogotowie Ratunkowe (całodobowy ostry dyżur) 756-75-11

ul. Kościuszki 9 756-75-11
Ośrodek Zdrowia 701-49-10

w Nowej Iwicznej 757-99-64

Ośrodek Zdrowia 757-99-64

w Magdalence 756-15-92

Ośrodek Zdrowia 756-15-92

Ośrodek 757 92 32

Pomocy Społecznej 997

Policja 757-93-90, 757-93-86

Komenda Powiatowa Policji 756-70-17, 756-75-01

Straż Pożarna 757-05-98, 757-22-27

Ochotnicza Straż Pożarna 756-15-25

w Mrokowie 756-73-10

w Nowej Woli 986, 750-21-60

Straż Miejska 992, 750-38-85

Pogotowie gazowe 991

Pogotowie energetyczne 756-30-53, 756-30-54

Pogotowie wodno-kanalizacyjne 994

Biurowo Służby Krajowej Anonimowych Alkoholików (22) 828-04-94, pon.-pt. 8-16

Punkt Informacyjny – Kontaktowy AA (22) 616-05-68, pon.-pt. 16-21

Infolinia AA 0-801 033 242, pon.-pt. 8-21

Rockin Mama & Domino Prettyboy
zapraszają na

BLUEBERRY HILL

Rockabilly Party

25.09.2021

START: 17:00

NA STOKŁOSACH

W programie koncert zespołów Blueberry Hill oraz Bodhi, pokaz i nauka tańca, projekcje, wykłady

Dom Kultury Stokłosy
ul. Lachmana 5
wstęp wolny

MOBILNI w kulturze 2021

Fundacja Inna Przestrzeń

STOKŁOSY DOM KULTURY STOKŁOSY

PIN-UP

RODZIN

RODZIN

KUPOJ TANIEJ Z **bonus** E.Leclerc

Oferta ważna od 13.09 do 18.09.2021 r.

ZESKANUJ KARTĘ PRZY ZAKUPACH

 <p>7⁸⁹ 1 szt. cena z kartą 10¹⁵ cena bez karty</p> <p>Frosch koncentrat do płukania kwiat bawełny/aloes/owoc granatu Werner&Martz, 750 ml cena za 1 litr = 10,52/13,53</p> <p>Z KARTĄ 22% TANIEJ</p>	 <p>4⁹⁹ 1 szt. cena z kartą 6⁹⁹ cena bez karty</p> <p>Trymer do nosa i uszu Lider</p> <p>Z KARTĄ 24% TANIEJ</p>	 <p>5⁹⁹ 1 szt. cena z kartą 8⁶⁹ cena bez karty</p> <p>Golarka do brody Fox</p> <p>Z KARTĄ 31% TANIEJ</p>	 <p>7⁹⁹ 1 szt. cena z kartą 11⁹⁹ cena bez karty</p> <p>Maszynka do strzyżenia włosów Amper</p> <p>Z KARTĄ 33% TANIEJ</p>
 <p>9⁹⁹ 1 opak. cena z kartą 14⁹⁹ cena bez karty</p> <p>Kiełbasa śląska Morliny Animex 735 g cena za 1 kg = 13,60/20,40</p> <p>Z KARTĄ 33% TANIEJ</p>	 <p>3²⁹ 1 opak. cena z kartą 4²⁸ cena bez karty</p> <p>Szynka Eksportowa Krakus Animex 120 g cena za 1 kg = 27,42/35,67</p> <p>Z KARTĄ 23% TANIEJ</p>	 <p>4²⁹ 1 opak. cena z kartą 5²⁹ cena bez karty</p> <p>Twaróg śmietankowy Strzałkowo 250 g cena za 1 kg = 17,16/21,16</p> <p>Z KARTĄ 23% TANIEJ</p>	 <p>1⁹⁹ 1 opak. cena z kartą 2⁹⁹ cena bez karty</p> <p>Owoce morza mieszanka 5 składników Myfood, 400 g cena za 1 kg = 49,98/74,97</p> <p>Z KARTĄ 33% TANIEJ</p>
 <p>1⁹⁹ 1 opak. cena z kartą 2⁷⁹ cena bez karty</p> <p>Krewetki koktajlowe Myfood 400 g cena za 1 kg = 49,98/69,97</p> <p>Z KARTĄ 28% TANIEJ</p>	 <p>5⁹⁹ 1 opak. cena z kartą 7⁹⁹ cena bez karty</p> <p>Mięso mielone wieprzowe z szynki/z łopatki Łuków, 400 g cena za 1 kg = 14,97/19,97</p> <p>Z KARTĄ 25% TANIEJ</p>	 <p>3¹⁹ 1 szt. cena z kartą 3⁷⁹ cena bez karty</p> <p>Sok Tymbark pomarańczowy 1 litr</p> <p>Z KARTĄ 15% TANIEJ</p>	 <p>1⁶¹ 1 opak. przy zakupie 2 opak. cena z kartą 2¹⁵ cena bez karty</p> <p>Ryż biały długoziarnisty 4 x 100 g, 1,61 za 1 opak. przy zakupie 2 opak. cena z kartą 2,15 za 1 opak. przy zakupie 1 opak. cena za 1 kg = 4,03/5,38</p> <p>Z KARTĄ 50% TANIEJ</p>

E.Leclerc

ROZPOCZNIJ PRZYGODĘ Z BOHATERAMI nickelodeon

© 2021 Viacom International Inc. All Rights Reserved

Akcja trwa od 17.08.2021 r. do 6.11.2021 r.

Oferta ważna od 13.09 do 18.09.2021r. lub do wyczerpania zapasów. Wszystkie ceny wyrażone są w zł. Ceny dotyczą produktów bez dekoracji. Oferta dotyczy sprzedaży detalicznej. Niektóre produkty nie są dostępne w każdym sklepie. Informacje na ten temat i regulamin Promocji dostępne w Punkcie Obsługi Klienta sklepu. Oferta gazetki i Promocja dotyczą sklepu: HIPERMARKET URSYNÓW, Warszawa ul. Ciszewskiego 15 róg Komisji Edukacji Narodowej

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW
foto.e-leclerc.pl f leclerc.pl

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

SKORZYSTAJ
Z PROGRAMU
BONUS
ZAŁÓŻ KARTĘ
ZAINSTALUJ
APLIKACJĘ

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami:
192, 179, 185, 193, 195, 209, 148, 503, 166 stacja metra: Stokłosy, Imielin

GALERIA KEN
CENTER
f galeriakencenter

Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00